Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשען

הײנט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 190/1486 | Łódź, Wtorek 14 sierpnia 1928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, כח מנחם אב תרפ"ח | Nr. 190/1486

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

דייטשלאַנד מוז פערענדיגן דעם צאָל-קריג

ערקלערט דייטשער ווירטשאַפטס-מיניסטער קורטיוס.

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער פּאַט-פאָרשטעהער מעלדעט פון בערלין: אין קעניגסבערג איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון די דייטשע מזרח-ירידים, אין וועלכער עס האָבען זיך אויך באַטייליגט די פאָרשטעהער פון דער דייטשער רעגירונגס-מאַכט און פון מזרח פּרייסען.

אויפ'ן באַנקעט, וואָס די דירעקציע פון די ירידים האָט איינגעאָרדענט האָט דער מיניסטער פאַר מלוכה-ווירטשאַפט ד"ר קורטיוס געהאַלטען אַ לענגערע רעדע, אין וועלכער ער האָט צווישען אַנדערען בעריהרט אויך די פראַגע פון די פּויליש-דייטשע האַנדעלס אונטערהאַנדלונגען.

די אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען — האָט דער מיניסטער קורטיוס געזאָגט — זאָלען זיך ווידער אָנהויבען דעם 10. סעפּטעמבער אין וואַרשאַ. דער פאָרזיצענדער פון דער דייטשער דעלעגאַציע וועט אונטערהאַנדלען אויף דיזעלבע יסודות, וואָס זענען בעשטימט געוואָרען דורך דער פריהערדיגער רעגירונג. עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק, אַז די אונטערהאַנדלונגען, וואָס דויערען שוין 3 יאָהר, געהערען צוליב פּאָליטישע סיבות, צו די שווערסטע, וואָס די דייטשע מלוכה האָט בכלל געהאַט צו פיהרען. נישט קוקענדיג אָבער אויף אַלעם מוז דייטשלאַנד פערענדיגען דעם צאָל-קריג און בעמיהען זיך צו רעגולירען די ווירטשאַפטליכע בעציהונגען מיט פּוילען.

די דייטשע פּרעסע וועגען דער רעדע פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

בערלין, 13 (ספּ. טעל.) די דייטשע פּרעסע שטעלט איינשטימיג פעסט, אַז די פייערליכקייטען אין ווילנאָ האָבען נישט געבראַכט די ערוואַרטעטע סענסאַציע, נישט בנוגע דער אינערליכער ווי אויך נישט אויסערליכער פּאָליטיק. אַ טייל צייטונגען זענען אָפען מודה, אַז דער לעגיאָניסטען-צוזאַמענפאָהר אין ווילנאָ האָט אָבגעריינינגט די אַטמאָספערע אין מזרח-אייראָפּאַ.

די פאָרבערייטונגען אין פּאַריז צו דעם קעלאָג-אָבמאַך.

פּאַריז, 13. (ספּ. טעל.) דעם 24. אויגוסט קומט דער אויסערן מיניסטער בריאַן צוריק פון אורלויב, בכדי זיך צו בעטייליגען אין אונטערשרייבען דעם קעלאָג-אָבמאַך ווי אויך אין די אונטערהאַנדלונגען מיט דעם אַמעריקאַנישען מלוכה-סעקרעטאַר.

שרעקליכע קאַטאַסטראָפע מיט אן עראָפּלאַן

3 דער'הרג'עטע און מעהרערע פערוואונדעטע.

בערלין, 13. (ספּ. טעל.) אין דעם האַלענדישען שטעדטעל האַרלעם האָט בעת אַ לופט-פליהער-צוזאַמענפאָהר, אין וועלכען עס האָבען זיך אויך בעטייליגט דייטשע לופט-פליהער, אַ דייטשער עראָפּלאַן זיך פערטשעפּעט מיט די פליגלען אין די טריבונען. דער עראָפּלאַן האָט זיך איבערגעקעהרט און איז אַרויפגעפאַלען אויף דער טריבונע צווישען פּובליקום. עס איז ענטשטאַנען אַ געוואַלטיגע פּאַניק. צוויי פערזאָן זענען אויפ'ן אָרט דערהרג'עט געוואָרען. דער דריטער איז געשטאָרבען אויפ'ן וועג אין שפּיטאָל אַריין. איניגע פערזאָן זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען און מעהרערע לייכט.

דער לופט-פליהער איז אַרעסטירט געוואָרען.

פאַרוואָס בעטייליגט זיך די ענגלישע קאַוואַלעריע

אין די מאַנעווערען אויפ'ן אָקופּירטען געביט.

לאָנדאָן, 13 (אַטע) „איוונינג סטאַנדאַרד" דערוויסט זיך, אַז די בעטייליגונג פון דעם ענגלישען קאַוואַלעריע-פּולק אין די מאַנעווערען אויף די אָקופּירטע דייטשע געביטען, איז פאָרגעקומען אויף דעם ווונש פון פראַנצויזישען אויסערן-מיניסטער. אין די פּאָליטישע קרייזען ווערט דער דאָזיגער פאַקט בעטראַכט אַלס אַ רעזולטאַט פון דער ענגליש-פראַנצויזישער פערשטענדיגונג אין דער פראַגע פון די ענטוואָפנונגס אופנים. די פּראָטעסטען פון דער דייטשער עפענטליכער מיינונג געגען דער בעטייליגונג פון דער ענגלישער קאַוואַלעריע אין די מאַנעווערעס אין אויבערראַהיין קאָנען האָבען אַ שלעכטען איינפלוס אויף דער ענטוויקלונג פון די פריינדשאַפטליכע בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און דייטשלאַנד.

מיניסטער שטרעזעמאַן וועט אונטערשרייבען דעם קעלאָג-אָבמאַך.

בערלין, 13 (אַטע) „בערלינער טאַגעבלאַט" דערוויסט זיך, אַז די אָפיציעלע דייטשע אַנטוואָרט אויף דער איינלאַדונג מצד פראַנקרייך און די פעראייניגטע שטאַטען זיך צו בעטייליגען אין דעם אונטערשרייבען דעם קעלאָג אָבמאַך וועט איבערגעשיקט ווערען סוף הײנטיגע וואָך. אין די נאָהענטסטע טעג זאָל אויך אָנגענומען ווערען דער בעשלוס, דאָס מיניסטער שטרעזעמאַן זאָל זיך פּערזענליך בעטייליגען אין די אונטערהאַנדלונגען. אין די פּאָליטישע קרייזען איז מען איבערצייגט, אַז דער דייטשער ענטפער וועט זיין אַ פּאָזיטיווער און אַז מיניסטער שטרעזעמאַן וועט דעם 24 אָדער 25 אויגוסט אַרויספאָהרען קיין פּאַריז.

—:o:—

אַ גאַנצער שטאָט-טייל אָפּגעברענט געוואָרען צוליב אַ דונער

שטראַסבורג, 13 (א.וו.) פון דיטענהיים מעלדעט מען, אַז בעת אַ שטורם איז אַ דונער אַריין אין אַ הויז, פון וואָס עס איז ענטשטאַנען אַ שרפה. צוליב דעם ווינד האָט זיך דאָס פייער מיט אַ געוואַלדיגער שנעלקייט איבערגעוואָרפען אויף די שכנישע הייזער און באַלד איז אַ גאַנצער שטאָט-טייל געווען אַרומגענומען פון פלאַמען. נישט קוקענדיג אויף די בעמיהונגען פון די פייערלעשער און די ספּעציעל אָרגאַניזירטע רעטונגס-אָפּטיילונגען איז דער גאַנצער שטאָט-טייל אָפּגעברענט געוואָרען. לויט די ביז איצטיגע בערעכנונגען בעטרעפט דער היזק איבער 8 מיליאָן פראַנק.

„קראַסין" וועט ווייטער זוכען אמונדסען'ען.

וויען, 13 (ספּ.) „יונייטעד פּרעס" מעלדעט פון לענינגראַד, אַז דער סעקרעטאַר פון דער רעטונגס-קאָמיסיע איוואַן ווריעזאַ האָט ערקלערט, דאָס דער אייז-ברעכער „קראַסין" וועט ווייטער שווימען אויפ'ן צפון'דיגען ים, בכדי אויסצופאָרשען דאָס אָרט, וואו עס געפינט זיך אַמונדסען און אַלעקסאַנדריס גרופּע. ווריעזאַ גלויבט, אַז די מיטגלידער פון ביידע גרופּען לעבען נאָך.

פראַנקרייך געגען דעם בעשלוס

פון דער בריסעלער סאָציאַליסטען-קאָנפערענץ.

גענף, 13 אויגוסט (אַטע) „זשורנאַל דע זשענעוו" מעלדעט, אַז אַ עווענטועלער פּרוב מצד שטרעזעמאַנען צו בעריהרען די פראַגע וועגען דער עוואַקואַציע פון אויבער ראַהיין וועט אָנטרעפען אויף אַ ווידערשטאַנד מצד די פראַנצויזישע מאַסגעבענדע קרייזען. די גאַנצע פראַנצויזישע עפענטליכע מיינונג איז איינשטימיג אין דער ראַיינער פראַגע און וויל אָבוואַרפען די בעשלוסען וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען אויף דער סאָציאַליסטען קאָנפערענץ אין בריסעל.

DR. MED. DONCHIN
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
נעמט אויף
פון 10—1 און פון 4—7 נ.מ.
מאָניושקאָ 1 טעל. 9-97 (Moniuszki)

אַכטונג! אַכטונג!
קאָמוניקאַט דאַמען-קאָנפעקציאָנערס!
די געמיינזאַמע פּאַך-קאָמיסיע פון אַלע 1-טער מאי 2
פאָדערט אויף די ה"ה קאָנפעקציאָנערען פון דאַמען-קאָנפעקציע צו קומען הײנט, דינסטאָג 9 אַ זייגער אין אָוונד אין אייגענעם לאָקאַל קאָנסטאַנטינער 10 אויף
קאָנפערענץ צום לעצטען מאָל. אין געגענפאַל וועלען מיר אָפּשטעלען די אַרבייט פון מאָרגען, מיטוואָך, דעם 15-טען ד. י. אָן.
גלייכצייטיג רופען מיר אויף הײנט, דינסטאַג, 8 אַ זייגער אין אָוונד
אין אייגענעם לאָקאַל אַלעי 1-טער מאי 2
אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג
פון אַלע דאַמען-מאַגאַזין-שניידער-מייסטער, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער.
מיט אַכטונג די פעראייניגטע דאַמען-מאַגאַזין
פּאַך-קאָמיסיע, אַלעי 1-טער מאי 2.

געדענקט די גאַרטען-פערוויילונג אין העלענאָוו
וועלכע קומט פאָר מאָרגען, מיטוואָך, 3 נאָכמ. אין
מיט אויסערגעוועהנליכע אַטראַקציעס און רייכהאַלטיגער פאַנטאַסטישע לאָטעריע
לטובת דער נאַכט-פּאַגאַטאָוויע ביים „לינת הצדק"

סאָצ. אינטערנאַציאָנאַל פאַר׳ן א״י = אויפבוי

געגרינדעט א אינטערנאַציאָנאַלן סאָציאַליסטישן קאָמיטעט פאַר׳ן אַרבייטענדן א״י

בריסעל, 13. (יט״א טעלעגראַפיש) לויט דער איניציאַטיוו פון די רעכטע פועלי ציון איז פאָרגעקומען אַ ספּעציעלע קאָנפערענץ, וואָס איז געווען געווידמעט די א״י פראַגען. אין דער קאָנפערענץ האָבן זיך באַטייליגט עטליכע און פערציג אָנגעזעהענסטע טוער פון סאָציאַליסטישן אינטערנאַציאָנאַל.

די ערעפנונגס־רעדע האָט געהאַלטען עמיל וואַנדערוועלדע, ער האָט געשילדערט די לאַגע אין א״י און די דערגרייכונגען פון די יודישע אַרבייטער דאָרט. וואַנדערוועלדע האָט קריטיקירט דעם באריכט פון דער עקספּערטען קאָמיסיע פאַר דער יודישער אַגענץ, וועלכער אַנערקענט נישט די אויפטוען פון די יודישע אַרבייטער אין א״י. וועגן די צילען פון דער קאָנפערענץ האָבן אויך גערעדט אינזש. קאַפּלאַנסקי און מ. יאַהרבלום. נאָכדעם האָט וואַנדערוועלדע פאָרגעשלאָגען אַ רעזאָלוציע, וועלכע איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען.

אין דער רעזאָלוציע ווערט אַנערקענט די גרויסע דערגרייכונגען וואָס ס׳האָבן געמאַכט די יודישע אַרבייטער אין א״י און אַז די אַלע דערגרייכונגען שטיצען זיך אויף סאָציאַליסטישע יסודות, דעריבער דאַרפען אַלע בעמיהונגען פון די יודישע אַרבייטער ברייט אונטערגעשטיצט ווערען פון אַלע סאָציאַליסטען אין דער גאַנצער וועלט. דער קאָמיטעט פאַר׳ן אַרבייטענדען א״י דאַרף שטעהען אין קאָנטאַקט מיט׳ן סאָציאַליסטישן אינטערנאַציאָנאַל, וועלכער דאַרף איהם שטיצען אין אַלע זיינע אונטערנעהמונגען.

צום סוף איז געוועהלט געוואָרען אַן עקזעקוטיוו אין וועלכען ס׳זענען צווישען אַנדערען אַריין: עדואַרד בערנשטיין, פּרעזידענט פון דייטשען פּאַרלאַמענט לעבע, לעאָן בלום, רענאָדעל, טוראַטי צערעטעלי, קאָלאָנעל וועדזשוואוד, וואַנדערוועלדע א. אַנד. דאָס ביוראָ פון׳ם קאָמיטעט וועט זיך געפינען אין בריסעל און וועט געלייטעט ווערען פון פיעראַפּ און יאַרבלום.

ספרדישער וועלט-פערבאַנד

פערלאַנגט אַ רעפּרעזענטאַנץ אין דער יודישער אַגענץ.

ירושלים, 13. (יט״א טעלעגראַפיש) דער עקזעקוטיוו פון דעם ספרדישן וועלט־פערבאַנד האָט אָנגענומען אַ בעשלוס צו סאָלידאַריזירען זיך מיט׳ן באריכט פון דער עקספּערטען־קאָמיסיע פאַר דער יודישער אַגענץ און מיט די בעשלוסען פון׳ם ציוניסטישן אַקציאָנס־קאָמיטעט. די ספרדים פערלאַנגען פאַר זיך אַ רעפּרעזענטאַנץ אין דער יודישער אַגענץ.

יעווסעקעס געגן דער דעלעגאַציע פון די אַמעריקאַנער יודען.

מאָסקווע, 13 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) משה קאַץ האָט אין „עמעס״ אָפּגעדרוקט אַ שאַרפען אַרטיקעל געגען דער דעלעגאַציע פון׳ם אַמעריקאַנער יודענטום, וואָס ווײַלט איצט אין פּוילען.

אָפּגעלעגט די טשערנאָוויצער יובילעאום-קאָנפערענץ.

טשערנאָוויץ, 13 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער 20 יאָהריגער יובילעי פון דער טשערנאָוויצער קאָנפערענץ וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען דעם 10 און 12 אויגוסט איז אָפּגעלעגט געוואָרען, ווייל פאַר פיל אָנגעזעהענע טוער האָט מען נעמאַכט וויזע־שוועריגקייטען אויף אַריינצופאָהרען אין לאַנד. דער אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיטעט האָט אָפּגעלעגט די קאָנפערענץ אויף סוף סעפּטעמבער.

אַנטאַגאָניזם צווישען אַראַבער און יודען אין א״י

איז אָפּגעשוואַכט געוואָרען.

לאָנדאָן, 13. (יט״א טעלעגראַפיש) „טיימס״ האָט אָפּגעדרוקט אַנ׳אַרטיקעל אין וועלכען ער שטעלט פעסט, אַז נאָכדעם ווי לאָרד פּלומער האָט פערבראַכט אין א״י איז דער אַנטאָגאַניזם צווישען די יודען און אַראַבער אויף אַזוי פיל אָפּגעשוואַכט געוואָרען, אַז ס׳איז שוין איצט מעגליך איינצופיהרען אַ נייע קאָנסטיטוציע, וואָס זאָל זיך שטיצען אויף אַ געוועהלטער רעפּרעזענטאַנץ פון יודען און אַראַבער.

נייער ציקלאָן שטעלט דעם ווייטען מזרח

פאַר אַ געפאַהר פון אַ צווייטער מערפלייצונג.

מאָסקווע, (י.ט.א.) עס ווערט מיטגעטיילט, אַז אַ נייער ציקלאָן האָט זיך אָנגעהויבען אין דרום־מזרח זייט פון יאַפּאַנישען ים און טראָגט זיך אין דער ריכטונג פון ווייטען מזרח.

אין פערבונדונג מיט׳ן נייעם ציקלאָן האָבען זיך ווידער אָנגעהויבען די גוס רעגענס אין די געגענדען פון וולאַדי וואָסטאָק און כאַבאַראָווסק. דער ציקלאָן רוקט זיך אויך צו אַמורער קרייז. מען האָט מורא, אַז דאָס וואַסער אויפ׳ן אמור זאָל זיך צוליב דעם ווידער שטאַרק נישט אויפהויבען, ביי כאַבאַראָווסק האָט זיך דאָס וואַסער שוין געהויבען אויף־סניי.

די שאָדענס, וואָס די פערפלייצונג האָט ביז־איצט געמאַכט איבער אַלע טיילען פון ווייטען מזרח ווערען איצט אָפּגעשאַצט אויף 17 מיליאָן רובל.

סער דזשאָן ראסעל

וועגען דער ארץ = ישראל = לאַנד = ווירטשאַפט.

מעלבורן, (י.ט.א.) דער בעקאַנטער זאַכקענער און לאַנדווירטשאַפטליכע לאַגע סער דזשאָן ראסעל, וועלכער ווײַלט איצט אין אויסטראַליען און פיהרט דאָרט דורך לאַנדווירטשאַפטליכע פאָרשונגען לויט׳ן אויפטראַג פון דער אויסטראַלישער רעגירונג האָט אויך בעזוכט דאָס ביוראָ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אויסטראַליען. אין אַ געשפּרעך וועגען די ענטוויקלונגס־מעגליכקייטען פון ארץ־ישראל האָט סער ראסעל שטיצענדיג אויף זיינע פערזענליכע בעאָבאַכטונגען אין ארץ־ישראל ערקלערט, אַז ארץ־ישראל האָט אָהן שום צווייפעל געוויכטיגע מעגליכקייטען פון גרויסער לאַנדווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג

געשטאָרבען דער געוו. פּאָרזיצער פון דער יוד. קהלה אין פּראַג

פּראַג. (יט״א). דאָ איז געשטאָרבען דער געוו. פאָרזיצער פון דער יודישער קהלה אין פּראַג און בעקאַנטער אינדוסטריעלער, אַדאָלף גלאַזער. דער פערשטאָרבענער איז געווען אַנ׳אַקטיווער מיטגליד פון דער לאָזשע „בני־ברית״ און האָט מיטגעהאָלפען דעם ארץ־ישראל־אויפבוי.

נאָכ׳ן קאָנגרעס פון פערבאַנד פון דער יוד. יוגענד אין שטראַסבורג

שטראַסבורג. (יט״א). פון קאָנגרעס־בעריכט פון אוניווערסאַלען פערבאַנד פון דער יודישער יוגענד, וואָס איז די טעג אָבגעהאַלטען געוואָרען אין שטראַסבורג, איז צו זעהן, אַז דער פערבאַנד בעשטעהט פון 23 סעקציעס אין פערשידענע לענדער, וואָס צעהלען צוזאַמען 2,627 מיטגלידער. דער אָרגאַן פון פערבאַנד „חלום״ ווערט פערשפּרייט אין 2000 עקזעמפּלאַרען.

לויט׳ן איינשטימיגען בעשלוס פון קאָנגרעס, איז דער פאָרזיצער פון פערבאַנד ה׳ עמע פּאַליער איינגעשריבען געוואָרען אין גאָלדענעם בוך פון יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד. לכבוד די דעלעגאַטען צום קאָנגרעס איז איינגעאָרדנעט געוואָרען אַ פייערליכער באַנקעט אונטערן פּראָטעקטאָראַט פון שטראַסבורגער שטאָדט־פּרעזידענט. אין דעם באַנקעט האָבען זיך בעטייליגט פיל בעקאַנטע פערזענליכקייטען פון שטראַסבורג.

די סובווענצען פון דער יודישער קהלה אין בערלין.

בערלין, (י.ט.א.) די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין בערלין האָט אַסיגנירט אַ רייהע סובווענצען פאַר יודישע אינסטיטוציעס און אָרגאַניזאַציעס, צווישען אַנדערען איז אַסיגנירט געוואָרען 3000 מאַרק פאַר דער יודישער אָפּטיילונג אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער פּרעסע־אויסשטעלונג אין קעלן. 6000 מאַרק פאַר׳ן פערבאַנד פון די אָסט־יודען אין דייטשלאַנד, וועלכער ענטוויקעלט אַנ׳אינטענסיווע סאָציאַלע און קולטורעלע טעטיגקייט.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען אויסצאָהלען דער העברעאישער רעאַל גימנאַזיע אין חיפה אַ סובווענץ אין דער הויך פון 1000 מאַרק, דערביי פערפליכטעט זיך די גימנאַזיע אָנצונעהמען די שילער, וואָס וועלען געשיקט ווערען דורך דער בערלינער יודישער קהלה.

די צייטונג „אָקטיאַבר״ וויל,

אַז מען זאָל צונעהמען ביי די רבנים די פּריווילעגיע צו פערקויפען הייוועז.

מינסק. (יט״א). דער מינסקער „אָקטיאַבר״ האָט פערעפענטליכט אַ לאַנגען אַרטיקעל, אין וועלכען די רבנים פון די שטעדטלעך אין ווייסרוסלאַנד ווערען בעשולדיגט, אַז זיי זאָלען זיין די אַקטיווסטע מיטהעלפער פון די געהיימע ברייזלעך, וואָס טרייבען בראָנפען אין פערשידענע שטעדטלעך.

די דאָזיגע בעשולדיגונג שטעהט אין צוזאַמענהאַנג וואַהרשיינליך מיט דער פאָדערונג צו פערבאָטען די רבנים צו פערקויפען הייוועז. אין ווייסרוסלאַנד האָבען נאָך די רבנים ביז׳ן היינטיגען טאָג די פּריווילעגיע צו פערקויפען הייוועז אויף חלה אויף שבת. אין אַרטיקעל פון „אָקטיאַבר״ ווערט געזאָגט, דאָס די רבנים פערקויפען די הייוועז נישט אויף חלה נאָר פאַר די וואָס טרייבען בראָנפען.

רומענישער קריגס-מיניסטער מאַכט אַנ׳אויספאָרשונג

וועגען דער לאַגע פון די יודישע סאָלדאַטען.

טשערנאָוויץ, (י.ט.א.) דער געוו יודיש־סאָציאַליסטישער דעפּוטאַט דר. יעקב פּיסטינער, האָט זיך געווענדעט צום קריגס־מיניסטער מיט אַנ׳אָפענעם בריף, אין וועלכען ער האָט אָנגעוויזען אויף עטליכע פאַלען, וואו יודישע סאָלדאַטען ווערען פון זייערע עלטסטע שווער געשלאָגען, און אַז עטליכע סאָלדאַטען זענען פון די קלעפּ שפּעטער געשטאָרבען. אויף דעם דערמאָנטען אָפענעם בריף, האָט דר. פּיסטינער בעקומען אַנ׳ענטפער פון קריגס־מיניסטער. אין דעם ענטפער ווערט אָנגעוויזען דערויף, אַז דער קריגס־מיניסטער האָט געלאָזט מאַכען אַנ׳אויספאָרשונג און אויסגעפינען, אַז אין די אָנגעגעבענע פאַלען זענען די יודישע סאָלדאַטען געשטאָרבען מיט אַ נאַטירליכען טויט און נישט פון קיין קלעפּ.

דער אירקוטסקער רב געשלאָגען פון כוליגאַנעס.

אירקוטסק. (יט״א). ווען דער אירקוטסקער רב, ר׳ נטע אַליעיווסקי איז אַרויס פון שוהל פון דאַווענען מעריב, זענען צו איהם צוגעגאַנגען צוויי כוליגאַנעס און האָבען איהם געפרעגט ווער ער איז. דער רב האָט געענטפערט, אַז ער איז דער רב פון שטאָדט דאַן האָבען די צוויי באַנדיטען אָנגעהויבען צו שלאָגען דעם רב. אויף די געשרייען פון געשלאָגענעם זענען אָנגעלאָפען מענשען און די כוליגאַנעס זענען אַנטלאָפען. דעם המון איז געלונגען איינעם פון זיי צו פערהאַלטען. אויף דער ערשטער אויספאָרשונג אין מיליציע האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער כוליגאַן דינט אין ג. פּ. או. דעם צווייטען כוליגאַן איז געלונגען צו ענטלויפען. עס ווערט געפיהרט אַ שטרענגע אויספאָרשונג. דער רב איז קראַנק און היילט זיך פון די וואונדען. די ידיעה האָט אויפגעטרייסעלט די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג און אויך די סאָוויעטישע געזעלשאַפט פון אירקוטסק.

אַ יודישע פאָלקס-באַנק אין טיענצזין (כינע).

טיענצזין, (י.ט.א.) עס איז פאָרגעקומען די ערשטע בעראַטונג צו גרינדען אַ יודישען פאָלקס־באַנק אין טיענצזין. היות וי אין שטאָט פערנעמט אַ בעדייטענדען אָרט דאָס יודישע סוחר־טום, וועלכעס נויטיגט זיך אין קרעדיט. ווערט לויט דער איניציאַטיוו פון אַ גרופּע יודישע סוחרים כלל טוער אין טיענצזין געגרינדעט אַ פאָלקס־באַנק פאַר ביליגע קרעדיטען. הן די כינעזער הן די אויסלענדישע קאָלאָניע בעציהען זיך מיט סימפּאַטיע צו דער גרינדונג פון אַזאַ אינסטיטוציע.

ד״ר med. A.Uryson
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85
איז צוריקגעקומען.
נעמט אָן פון 3 ביז 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

ד״ר מעד. ד. ראָזענצווייג
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 28-74
איז צוריקגעקומען.

דער פּאַביאַניצער רבי
קומט צוריק אי״ה מארגען דינסטאג, 11 אַ זייגער אין אָוונט מיט דער קאַלישער באַהן.

אויף ראַטעס!!!
אויבער-העמדער
און נאַכט-העמדער
פון פּאַפּעלין, זעפיר און אַנדערע שטאָפען
צו בעקומען אין דער ערשטקלאַסיגער פּראַצאָווניע פון
J. WOROBIEJCZYK
41. KILIŃSKIEGO 41.

וואָרנונג!
אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד = בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס געעהרטע פּובליקום, אַז די
עכט= בעטעך עכט=
פּאַטענטירטע פּאַטענטירטע
זענען פערזעהען נאָר מיט דער שוץ־מאַרקע
PALMA - PATENT
פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.
— צו בעקומען אין אַלע געשעפטען. —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל
ניקעל=בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש = בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאָס, אויף רעדלעך.
מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל., פּאַלאָווע בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאַנדלונג. :: פאַבריקס=פּרייזען. :: זעמטליכע רעפּעראַטורן.
הערט! לאָדז, פּאַלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען פּאַקענטנישען ביי יודישע פרויען אין לאָדז
„אַרבייט״ (PRACA)
וואָלטשאַנסקא 21, טעל. 15-67
מאַכט בעקאַנט, אַז ס׳ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פונ׳ם 1־טען אויגוסט ד. י. אויף:
1) דאַמען־שניידעריי און קינדער־קאָנפעקציע; 2) נייהמאַשינעריי — צושניידען און וועש־נייהען; 5) שטיקעריי און אַלערליי האַנד־אַרבייטען; 4) קינסטלערישע מאַשין־שטיקעריי; 5) מאַניקור, אָנדולאַציע
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 9 ביז 1 נאָכמ. און פון 3 ביז 7 אָוונט.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד־קראַנקהייטען. ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט־בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער.
נעמט אָן פון 9—7 אָוונט. צו בילליגע פּרייזען.

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז, צעגעלניאַנאַ 4. פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20.

דאָנערשטאָג, ד. 16. ה. ח. פּינקטליך 8.30 אָוו. קומט פאָר

א גרויסער מאַסען־מיטינג „די נייע תקופה אין ציוניזם"

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען: ל. לעוויטע (מיטגליד פון אַקצ. קאָם., פּאַרז. פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען), ד"ר מ. הינדעס (מיטגל. פון אַקצ. קאָם.), רעד. י. העפּטמאַן מיטגל. פון אַקצ. קאָם.), מ. לימאַן (מיטגל. פון ציוג. קאָם. אין לאָדז) א. אַ.

בילעטען צו בעקומען: אין ביוראָ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4), מ. ה. גורין (נאָוואָמיעסקאַ 15), מ. זאַרעק (רזשגאָווסקאַ 18), מ. פּעלטא (גלובנאַ 57) און אין טאָג פון מיטינג אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

בילינע קויהלען אויף ווינטער.

(מ.) לויט דער אָנגענומענער דעציזיע פון מאַגיסטראַט, וועלען די שטאָטישע אַרבייטער קענען בעקומען דורך דער פערמיטלונג פון דער ווירטשאַפטליכער אָפּטיילונג, בילינע קויהלען אויף ווינטער אויף זעהר גוטע בעדינגונגען. דער פּרייז פון 1 קערץ קויהלען איז בעשטימט געוואָרען אויף 5 זלאָטעס מיט 10 גראָשען, אויסצוצאָהלען אין משך פון 3 חדשים.

סעזאָן אַרבייטער וועלען קענען בעקומען צו צעהן קערץ קויהלען אויפ'ן דערמאָנטען פּרייז.

אויסצאָהלען וועלען זיי די קויהלען דערמיט, וואָס מען וועט זיי יעדע וואָך פון דער אויסצאָהלונג אָפּרעכענען צו 5 זלאָטעס.

אַ דאָרף־שרפה.

(—) אין דאָרף ראָסאַנאָוו איז עהערנעכטען בייּנאַכט אויסגעבראָכען אַ שרפה ביים פּויער פראַנצ מאַן. עס איז פערברענט געוואָרען די סטאָדאָלע מיט די הייעהרינע תבואות, ווי אויך אַ שטאַל מיט איינינע הינער. דער שאָדען בעטרעפט אַרום 7 טויזענד זלאָטעס.

אַ צווייטע שרפה איז אין דערזעלבער נאַכט אויסגעבראָכען אין דאָרף פּאַראַדאַ ביים אָרטיגען לאַנדווירט פּיאָטר האָפּוּעס, וועלכען עס איז פערברענט געוואָרען אַ שאָפע און אַ שטאַל.

דעמאָנסטראַציע פון אַרבייטס־לאָזע אין פּאַביאַניץ.

(—) זונטאָג נאָכמיטאָג, האָט זיך פאַר'ן פּאַביאַניצער מאַגיסטראַט פערזאַמעלט אַ מחנה אַרבייטסלאָזע, ביי וועלכע עס איז צוגענומען געוואָרען די רעכט אויף צו בעקומען אונטערשטיצונגען און האָבען געוואָלט אַריין אין מאַגיסטראַט.

פּאָליציי האָט די דעמאָנסטראַנטען פערטריבען, דערביי איז איינער, וועלכער האָט זיך געוואָרפען אויף אַ פּאָליציאַנט, אַרעסטירט געוואָרען.

אָפּהיטען דעם 8־שעה'דיגען אַרבייטסטאָג

(2) דער הינער קרייז־אינספּעקטאָר ה' וואָיטקעוויטש האָט נעכטען דערהאַלטען אַ פעראָרדנונג פון הויפּט־קרייז־אינספּעקטאָר אין וואַרשע ה. קלאָט צוזאַמען צו אַרבייטען מיט די הינע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין דער הינזיכט, אַז עס זאָל גענוי אָפּגעהיטען ווערען דער 8־שעה'דיגער אַרבייטס־טאָג, ווי אויך אַנדערע, סאָציאַלע פעראָרדנונגען.

ווייטער זאָגט זיך אין דער דערמאָנטער פעראָרדנונג, אַז איז אַלע פאַבריקען און אַנדערע אַנשטאַלטען, וואו עס זענען בעשעפטיגט אַ גרעסערע צאָהל אַרבייטער, דאַרפען זיין אַרויסגעהאָנגען מעלדונגען וועגען דעם פערפּליכטענדען 8־שעה'דיגען אַרבייטס־טאָג, ווי אויך, ווי לאַנג עס דאַרף געדויערען די מיטאָג־פויזע א. א. וו.

ווייטער ווייזט דער הויפּט־אינספּעקטאָר אָן, אַז, לויט דער פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטעריום איז די פּאָליציי מחויב מיטצווירקען מיט די אַרבייטס־אינספּעקטאָרען, אָפּצוהיטען די סאָציאַלע־רעכטען.

מאָרגען קומט ענדליך פאָר די גאָרטען־פערוויילונג פון לינת־הצדק

די פאָרבערייטונגען צו דער גאָרטען־פערוויילונג, וועלכע קומט פאָר מאָרגען לטובת לינת־הצדק זענען שוין כמעט גענצליך פערענדיגט. די פאַנטאָזיע לאָטעריע איז פערזעהען מיט טויזענטער ווערטפולע פאַנטען. דער אוקראַאינער כאָר מיט דעם טענצער האָבען פאָרבערייט זייערע שענסטע נומערן. דער „אָרדט" איז שוין אויפ'ן פּלאַץ און אַלעס וואַרט גרייט אויסצושיסען.

מאָרגען וועט דאָס יודישע לאָדז זיכער שטיצען די פּאָפּולערסטע אינסטיטוציע, וועלכע פערשאַפט זיי אַזויפיל כבוד אין די אויגען אויך פון דער נישט־יודישער בעפעלקערונג.

אַנפאַל אויף אַ פּאָליציאַנט.

(—) נעכטען, אַרום 12 אַ זייגער בייּנאַכט זענען איינינע אומבעקאַנטע איבערגעפאַלען דעם פּאָליציאַנט פראַנצישעק שיפּאַנסקי.

איידער נאָך דער פּאָליציאַנט האָט זיך בעוויזען צו אָריענטירען אין דער סיטואַציע, האָבען איהם די אַנפאַלער אומגעוואָרפען אויף דער ערד און איהם געמאַכט איינינע וואונדען אין קאָפּ. און זיי זענען אַנטלאָפען.

צוויי אַנפאַלען אויף דורכגעהער.

נעכטען אין אָוועגד איז אויף וואולטשאַנסקאַ גאַס, פאַר'ן הויז נומער 18, דער 37 יעהריגער אַנדרושעי פּאַפּלאָווסקי בעפאַלען געוואָרען פון איינינע פערזאָן, וואָס האָבען איהם מיט אַ טעמפּ געוועהר געמאַכט איינינע וואונדען.

דער פערוואונדעטער איז אין אַ שווערען צושטאַנד אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. די פּאָליציי זוכט די אַנפאַלער.

אויף דער שיקאָווסקאַ נומער 2 איז דער 33־יעהריגער מיכאל סטאַשעווסקי, בעפאַלען געוואָרען דורך צוויי פערזאָן, סטאַשעווסקי איז שטאַרק צושלאָגען געוואָרען, אַז מען האָט געמוזט אַרויסרופען צו איהם די פּאָגאָטאָוויע.

אַנשטעקענדע קראַנקהייטען
אין משך פון דער פערגאַנגענער וואָך.

אין משך פון דער וואָך פון 5 ביז דעם 11 אויגוסט זענען פערצייכענט געוואָרען פאָלגענדע פאַלען פון אַנשטעקענדע קראַנקהייטען: בויך־טיפוס — 21 פאַלען (אין דער פאָריגער וואָך 15), שקאַרלאַטין — 13 פאַלען; דיפטעריט — 10 פאַלען, גענוק ערשטאַרונג — 1, מאָזלען — 13, רויז — 3, ווינד־פּאָקען — 2 פאַלען.

ב. אַדלער אין „האַמלעט".
עהרען־אָוענד פון אונזער גאַסט.

בעני אַדלער.

היינט קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" דער עהרען־אָווענט פונ'ם אַמעריקאַנער גאַסטראָלער ה' בעני אַדלער.

בעני אַדלער האָט פאַר דער קורצער צייט פון זיין אָנוועזענהייט אין לאָדז בעוויזען זיך קונה שם צו זיין אַלס זעהר פעהיגער אינטעליגענטער אַקטיאָר מיט טעמפּעראַמענט אין מאָס און מיט פיל אינערליכער אינטואיציע.

די גאַנצע צייט, וואָס ער האָט פערבראַכט אין לאָדז, האָט ער געשפּילט אַן ערנסטען רעפּערטואַר און האָט זיך געמיהט, אויף וויפיל דאָס איז געווען אין זיינע מעגליכקייטען: רעזשיסאַרישע א. אַנד. צו שטעלען די פּיעסען ריין און אָנציהענד.

דער לאָדזער טעאַטער־עולם, וואָס בענקט נאָך אַ בעסער טעאַטער, נאָך אַ בעסער אויספיהרונג און אַ בעסערן ערנסטערן רעפּערטואַר, האָט גערן אויפגענומען זיינע בעמיהונגען, און איהם אויסגעדריקט זיין אַנערקענונג, בעזונדעריג מאַסענוויין די פאָרשטעלונגען אין „פילהאַרמאָניע" הגם ס'זענען געווען אויסערגעוועהנליכע היצען.

היינט טרעט ה' בעני אַדלער אויף אין „האַמלעט" און זיינע פילע פריינד פערעהרער, וועלכע ער האָט דאָ ביי אונז אין לאָדז פערבראַכט, וועלען זיכער נישט אַדורכלאָזען די געלעגענהייט איהם צו זעהען אין אַ נייער ראָלע, און אָנב אויסדריקען איהם זייער דאַנק און אַנערקענונג פאַר אַריינברענגען אַ ביסעל פרישע לופט אין אונזער היגען יודישען טעאַטער.

ספּאָרט־בעוועגונג.

„חשמונאי"—„ל.ק.ס." 2:2 (1:1)

דער אויבענדערמאָהנטער „ליגע"־מעטש, וואָס איז פאָרגעקומען דעם פערגאַנגענעם זונטאָג אין לאָדז, האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם.

ווי מ'האָט געקאָנט פאָראויסזעהען איז דער דאָזיגער מעטש פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ גרויסען קאַמף פאַר פונקטען.

די 2 דערמאָהנטע מאַנשאַפטען, וועלכע געפינען זיך ביים היינטיגען טאָג צווישען די לעצטע ערטער אין דער מייסטערשאַפטס־טאַבעלע האָבען זיך דורך דעם מעטש געוואָלט פערזיכערען אַן אָרט אין דער „עקסטרא־קלאַס".

דער דאָזיגער רעזולטאַט האָט אָבער די לאַגע איינגאַנצען נישט געענדערט. „חשמונאי" איז ווייטער געבליבען, הגם מיט 11 פונקטען אויף איהר 12. אָרט. דאָסזעלבע „ל.ק.ס." מיט 10 פונקטען באַלד נאָך איהר. דער קאַמף אַרום די 2 ערטער וועט אַלזאָ ווייטער מוזען געפיהרט ווערען אין די ווייטערע מייסטערשאַפטס מעטשען.

פאַר'ן ריכטער ה. נאָוראָצקי פון פּויזען שטעלען זיך ביידע מאַנשאַפטען אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: „חשמונאי": בלומענבלאַט, בירנבאַך, באַלזאַם, שניידער, האָראָוויטש, פליישער, אוריך, קרומהאָלץ, גרינבערג, שטויערמאַן און הובעל.

„ל.ק.ס.": פּילץ, גאַלעצקי, ציזל, גאָסלאָווסקי, טשמיעלאַ, יאַשינסקי, שלעדזש, פּעיאַ, קרול, מאַסקאַל און דורקאָ.

דאָס שפּיל הויבט אָן „ל.ק.ס." אָבער „חשמונאי" נעהמט באַלד איבער די איניציאַטיוו און שוין אין די ערשטע מינוטען נוצען זיי נישט אויס עטליכע זיכערע מאָמענטען הינטער „ל. ק. ס." טויער, אַ דאַנק דאָס שיינע שפּיל פון ציזל און פּילץ'ען.

אין אָנהויב פיהלט זיך אַן'איבערמאַכט פון „חשמונאי" אָבער אַלע זייערע אָנגריפען ענדיגען זיך אָהן ערפאָלג צוליב דעם דענערווירטקייט פון די שפּילער.

„ל.ק.ס." גיט אָבער נישט אויף דעם קאַמף און רעוואַנזשירען זיך מיט עטליכע שיינע אָנגריפען, וועלכע ברענגען אָבער גאָרנישט צוליב דעם דעצידירטקייט פון „ל.ק.ס." אָנגריף אונטערן געגנערס טויער, אין דער 35־טער מינוט בעקומט גרינבערג דעם באַלעם, ער נעהמט אַדורך אַלע, וואָס שטייען נאָר איהם אין דער וועג און גיט איהם איבער שטויערמאַנ'ען, וועלכער ערצילט דאָס ערשטע טויער פאַר „חשמונאי".

ל.ק.ס. בעקומען איצט מעהר אַמביציע, זיי פיהרען אַדורך עטליכע געפעהרליכע אָנגריפען וועלכע ענדיגען זיך מיט אַן'אויסגלייך־טויער פאַר ל.ק.ס. געשאָסען דורך קרול'ן.

אין דער 2־טער העלפט איז דאָס שפּיל אין אָנהויב אַן'אָפענס, אומדערוואַרטעט געלונגט פּעיאַ'ן צוליב באַלזאַמ'ס אַ פעהלער צו שיסען דאָס 2־טע טויער פאַר „ל.ק.ס."

אַן'אומגעהויערער ענטוזיאַזם הערשט ביי „ל.ק.ס."־אָנהענגער פון וועלכען די שפּילער קריגען מעהר מוט און קומען עפטערס צום געגנערס טויער.

אין דער 20־ער מינוט רייסט זיך ווידער אַדורך גרינבערג נעמט העררליך אַלע אַדורך און האָט אַ מעגליכקייט דעם רעזולטאַט אויסצוגלייכען אָבער גאַלעצקי גיט איהם אַ נישט־דערלאָזבאַרען שטויס פאַר וועלכען דער ריכטער דיקטירט אַן'עלף־מעטער־שטויס. זיכער גייט צו שטויערמאַן אויספיהרען דעם אורטייל און ברענגט דאָס לעצטע טויער פאַר „חשמונאי".

דאָס שפּיל ווערט יעצט מעהר ברוטאַלער, ביידע מאַנשאַפטען שפּילען אָהן סיסטעם און נוצען נישט אויס זיכערע שאַנסען און ביי אַ רעזולטאַט פון 2:2 ענדיגט דער ריכטער דעם מעטש.

אויסגעצייכענט האָבען זיך גרינבערג פון „חשמונאי" וועלכער איז געווען דער בעסטער אויפ'ן פּלאַץ און ציזל פון „ל.ק.ס."

„הכח"—„אוניאָן" 2:1 (1:1)

ביידע מאַנשאַפטען האָבען זיך געטראָפען אין אַ מייסטערשאַפטס־מעטש וועגען דער "אַ" קלאַס.

דער מעטש איז געווען ווייניג אינטערעסאַנט און האָט זיך פערענדיגט מיט אַ זיכערען נצחון פון „אוניאָן".

דער עהרען־גאָל פאַר „הכח'ן" האָט ערצילט קאַפּלאָוויטש פון אַן'עלף־מעטער־שטויס.

„חשמונאי"—„סטזשעלעץ" 3:4.

דער דאָזיגער מעטש וועגען דער מייסטערשאַפט פון „ב" קלאַס, וואָס איז פאָרגעקומען זונטאָג אַלס פאָרמעטש פון ליגע־מעטש „ל.ק.ס."—„חשמונאי", האָט זיך נאָך אַ גלייכען קאַמף פערענדיגט מיט אַ רעזולטאַט פון 3:4 פאַר „חשמונאי" „חשמונאי" פיהרט אַזוי אַרום ווייטער דאָס ערשטע אָרט אין איהר גרופּע פאַר „קדימה".

ה. ב—ן.

מייסטערשאַפטס־טאַבעלע וועגען דער עקסטרא־קלאַס נאָכ'ן 12 אויגוסט

קלוב	פונקטען	פערהעלטניס־טויערן
1) „I פ. קלוב"	24	28:45
2) „וואַרטאַ"	23	20:33
3) „וויסלאַ"	22	19:52
4) „קראַקאָוויאַ"	22	22:34
5) „לעגיאַ"	18	27:38
6) „פּאָלאָניאַ"	18	36:37
7) „פּאָגאָן"	18	38:36
8) „טשאַרני"	17	28:29
9) „וואַרשאַוויאַנקאַ"	16	32:29
10) „רוך"	16	28:23
11) „טורי־סטען"	15	36:33
12) „חשמונאי"	11	35:33
13) „ל.ק.ס."	10	39:26
14) „ט.ק.ס."	9	53:33
15) „שלאָנסק"	5	34:15

צום זומער־סעזאָן
— קויפט איהר —
אַמביליגסטען
אָרטיגע און אויסלענדישע
קאָסמעטיק,
פּערפומען,
כעמיקאַליען
די פרישסטע מינעראַל־וואַסערן
אין אַפּטייק־סקלאַד פון
מאַגיסטער־פאַרמאַציע
K. Stock
19 Zawadzka 19
Telefon 41-02.

אַכטונג!
ספּעציעל פאַר אַפּרייזענדע אין דאָרף!
בעזאָרגט אייך ביי אייער אָפּרייזע מיט אַ שאַכטעלע, וואָס ענטהאַלט נויטיגע מיטלען אַלס שנעל־הילף, ווי: יאָדינע, וואַטע, וואַלעריאַן־טראָפּען א. ז. וו. דער פּרייז פון די שנעל־הילף־שאַכטעלעך איז פון 2 זל. אָן.

נאָך 25 יאָהר האָט ער זיך געגט מיט'ן ווייב

„פערליבט" זיך אין אַ רייכער לעמבערגער אַלמנה און געהט חתונה האָבען מיט איהר.

פון לעמבערג שרייבט מען:

25 יאָהר האָט דאָס פאָר־פאָלק געלעבט גליקליך און צופרידען. ער, אַ סוחר מיט'ן נאָמען שמשון ק. האָט אין די יונגע יאָהרען תמיד געחלומ'ט חתונה צו האָבען מיט אַ פרוי, וועלכע ער וועט פיל יאָהרען פאַר דער חתונה קענען, זי ליב האָבען און אויס ליבע מיט איהר אַ חופּה צו שטעלען. געווען איז עס, ווי געוועהנליך, אין עהנליכע פאַלען, גאַנץ אַנדערש. ליב געהאַט האָט ער אַן אַנדערע און חתונה געהאַט האָט ער מיט אַן אַנדערער.

חתונה געהאַט אפילו נישט מיט דער, וואָס ער האָט ליב געהאַט, אָבער פערפאַלען, אַ חופּה, אַ קרושין־רינגעל — מוז מען דאָך זיך צוגעוועהנען צום ווייב און מיט איהר אָפּלעבען ביז 120 יאָהר. בפרט האָט שמשון ליב בעקומען זיין ווייב, וועד־ושע איז איהם דאַן גלייך געווען?

עס זענען באַלד געקומען קינדער אויף דער וועלט, וועלכע האָבען דאָס פאָר נאָך שטאַרקער איינער צום צווייטען צוגעבונדען. מען האָט די קינדער דערצויגען לתורה ולדרך ארץ. די עלטעסטע טאָכטער האָט מען שוין אפילו חתונה געמאַכט און מען האָט שוין געהאַלטען אין טוו שידוכים מיט די איבריגע קינדער.

וואָלט דאָך אַלעס געווען וואויל און פיין. איז אָבער לעצטענס געקומען אַ ענדערונג אין דעם פרידליכען צוזאַמענלעבען פון דעם פאָר־פאָלק און צוליב דעם איז צושטערט געוואָרען דער שלום־בית.

שמשון איז פּלוצלינג קראַנק געוואָרען פאַר עגמת נפש. זיינע געשעפטען זענען אין דער לעצטער צייט נישט געווען שטאַרק פויגעלדיג און ער האָט מורא געהאַט פאַר באַנקראָט. עס האָבען נישט געהאָלפען קיין טרייסט־ווערטער פון זיין פרוי און קינדער, אַז „נאָט וועט העלפען".

גאַנצע טעג פלעגט ער אַרומגעהן פער'מרה'־שהורה'ט. נישט רעדען און נישט דערשלאָפען. עס איז אַזוי ווייט געקומען, אַז דאָס 'בני־בית האָט מורא געהאַט, דאָס ער זאָל נישט אַראָב פון זינען.

די דאָקטוירים האָבען גע'טענה'ט, אַז מען זאָל שמשון'ען אַרויסשיקען אין אַ אויסלענדישען קור־אָרט, וואו ער זאָל פערברענגען 6 וואָכען, ווייל זיי האָבען גערעכענט, אַז אויב ער וועט זיין ווייט פון דער היים און וועט אין משך פון דער צייט נישט אין זינען האָבען זיינע געשעפטען, וועט איהם בעסער ווערען.

אַזוי איז אויך געשעהען. אָבער אַזוי ווי נור שמשון איז אַהיימגעקומען פון קור־אָרט איז ער געוואָרען אַ אַנדערער מענש, מורא־האָבענדיג, אַז ער זאָל ווייטער קיין עגמת נפש נישט האָבען פון געשעפט און זאָל צוליב דעם ווידער נישט קרענקען האָט ער זיך אויפגעהערט צו אינטערעסירען מיט זיין געשעפט.

זיין בני־בית האָט נאַטירליך דערפון קיין גרויסען נחת נישט געהאַט מען האָט מורא געהאַט, אַז דאָס געשעפט וועט צו גרונד־געהען אָהן אַ בעל־הבית. זיין פרוי אַליין האָט זיך נישט געקענט קיין עצה געבען. די קינדער ווידער זענען נישט איינגעפיהרט געוואָרען אין געשעפט ווייל זיי האָבען שטודירט.

עס האָט טאַקי נישט לאַנג געדויערט און עס איז געקומען דאָס פאַר וועלכען מען האָט אַזוי שטאַרק מורא געהאַט.

דאָס געשעפט האָט אָנגעהויבען צו געהען באַרג אַראָב. די פירמע האָט זיך געהאַלטען אין איין פערשולדען. די מלוות האָבען יעדען טאָג בעלאַגערט דאָס געשעפט, ביז אין אַ געוויסען טאָג האָט ה' שמשון ק. באַנקראָטירט.

דער באַנקראָט האָט צום רעשט צוגרונד־געמאַכט דאָס פרידליכע צוזאַמענלעבען פון דעם פאָר־פאָלק. יעדען טאָג פלעגען צווישען מאַן און ווייב פאָרקומען סכסוכים און געקריגערייען. די געוואַלדעס פלעגען זיין אין לשער. עס איז אָפט געקומען צו סקאַנדאַלען און לייטישען געלעכטער.

נישט קאָנענדיג אויסהאַלטען פון די צרות איז דער מאַן 23 יאָהר נאָך דער חתונה אַנטלאָפען פון זיין ווייב און זיך געדונגען אַ צימער, וואו ער האָט געוואוינט או ןשווער געאַרבייט אויף פּרנסה.

אַזוי זענען פערפלאָסען עטליכע חדשים. זיינע קינדער האָט די גאַנצע מעשה נישט געפאַסט. בפרט האָבען זיי געהאַרפט טון שידוכים און מען האָט מורא געהאַט, אַז דאָס זאָל נישט שאַדען צו אַ שידוך.

מען איז דאַרום אַריבער צום טאַטען און מען האָט איהם געוואָלט בעוועגען, דאָס ער זאָל צוריק אַהיים קומען זיך איבערבעטען מיט דער מאַמען. אָבער כאָטש האַק אין בראַק זיינע אברים, שמשון האָט דערפון נישט געוואָלט הערען און געדענקען.

מאַכט זיך אַ מעשה און שמשון „פערליבט" זיך אַן זיינער אַ קווינע, אַ אלמנה, וואָס האָט בעקומען אַ גרויסע ירושה פון איהר מאַן און בעשליסט מיט איהר חתונה צו האָבען.

איצט האָט ער אָנגעהויבען צו אַרבייטען אויף קעסעל און אויף כלים, כדי זיך צו גט'ן מיט'ן ווייב. נאָך שווערער מיה און נאָך אַנדערטהאַלבען יאָהר האַמפערען און ריינגענישען האָט זיך שמשון איצט נעגט מיט זיין ווייב.

יודישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יודישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
>
> יודישע אָפּטיילונג
>
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
>
> [illegible]
>
> גילטיג דעם 14-טען אויגוסט 1928

7900. אַ לעזער פון פראַנציסקאַנער.

אין פוילען וועט אייער שוואָגער קיין נאַנסען פּאַס נישט בעקומען, אין אויסלאַנד — יאָ.

7901. צ. פּערצאָוויטש פון זשעלאַזנאַ 34.

אַז מען אַרבייט אַליין, דאַרף מען נישט אויסקויפען קיין פּאַטענט. דעסגלייכען שפּרייט זיך נישט אויס די פעראָרדנונג וועגען אינדוסטרי־געזעץ אויף וועשניירייי.

7902. אַ לעזער פון מאַגיסטראַצקא

הגם דאָס געזעץ איז ביי אַזעלכע אַרט אַרבייטער נישט געבוי פאָרמולירט, פונדעסטוועגען קאָן מען לויט אונזער מיינונג דרינגען, אַז אויך

אייך קומט אויסצוצאָהלען דעם אַרבייטסלוין פאַר דער צייט פון די מיליטערישע איבונגען.

7903. אַן אַרבייטער פון אַ טיכער־פאַבריק.

הגם אַ פיזישער אַרבייטער קומט נישט מעהר ווי אַ 2 וואָכענדיגען קינדיגונג, פונדעסטוועגען קום ווייל די באַנקראָטירטע פירמע ליקווידירען די אונטערנעהמונג, מוז די פערוואַלטונג פון דער קאַסע איפּאַדלאַשצאָוויי אויסצאָהלען די געקינדיגטע אַרבייטער אַן ענטשעדיגונג אין דער הויך פון אַ 3 חדשים'דיגע אַרבייטסלוין.

7904. ג. ב.

אַלס לאָקאַטאָר פון אַ נייע הויז זענט איהר בעפרייט פון דער פליכט צו צאָהלען לאָקאַל־שטייער.

7905. T. Ł.

מיר פערשטעהען נישט, פאַרוואָס פון דער געגעבענער אַמנעסטיע זאָלען נישט קענען געניסען אויך די פערזאָנען, וועלכע האָבען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אויסמיידען מיליטער־דינסט פערלוירען די פּוילישע בירגערשאַפט. דאַגעגען האָבען זיי נישט וואָס צו האָפען, אַז אויפ'ן גרונד פון דער אַמנעסטיע זאָלען זיי נאָכ'ן אָפּקומען די רעשט שטראָף אויטאָמאַטיש צוריקבעקומען די אנגעוואוירענע בירגערשאַפט.

7906. א. צוקער

ס'איז אַ פראַגע, צי זענט איהר אַ פערפליכטענדער מיטגליד, צי בלויז אַ פרייער מיטגליד פון דער קראַנקען קאַסע.

אין ערשטען פאַל האָט איהר באַלד דאָס רעכט צו געניסען פון דער הילף פון דער קראַנקען קאַסע אין אַלע פאָרמען.

7907. מ. מ. פון פאַסאַוש שולץ

7908. גערטנער.

7910. אברהם אויזעראָוויטש

7911. אַ געטרייער לעזער פון שוו. יאַקובאַ.

7912. הענעך פ—סק.

זענען אייערע ענינים וועגען איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 סיטפּרעננענדינג די ציימונג.

7913. גורם

די פליכט פון אומבעדינג וואוינען מיט'ן פערשטאָרבענעם בכדי צו געניסען שפעטער פון די רעכט אַלס לאָקאַטאָר איז נאָר נוגע וואוינונגען אָבער נישט האַנדעלס לאָקאַלען.

כל זמן די יורשים פיהרען ווייטער דאָס זעלבע געשעפט מעגען זיי נישט האָבען געוואוינט צוזאַמען מיט'ן פאָטער אין מאָמענט פון זיין טויט און מעגען זיי אפילו אויך האָבען געפיהרט אייגענע געשעפטען, קאָן זיי דער הויזווירט נישט עקסמיסירען.

—:O:—

7914. אַ לאָקאַטאָר פון לאַגעווניצקא 4

אַ טופיט מוז אומבעדינג טינקטוען דער הויזווירט אויף זיין חשבון.

7915. ש. ב.

אויף אַזאַ מיליטעריש פערברעכען איז שוין די אַמנעסטיע זיכער נישט חל. ס'דראָהט איהם אומגעפעהר 3 יאָהר. אין בעסטען פאַל וואָלט איהם אויפ'ן סמך פון דער אַמנעסטיע פערקלענערט געוואָרען די שטראָף אויף איין דריטעל.

—:O:—

7916. אַ גרופּע לאָקאַטאָרען פון וואָלבאָרסקא

אויב ס'רעגענט אייך אריין און עס רויכערט זיך אין די דירות, קאָנט איהר וועגען דעם מעלדען אין אייער סאַניטאַרען דאָזאָר. וועט פעראָרדענט ווערען דעם הויזווירט אַז ער זאָל אין משך פון אַ בעשטימטען טערמין דורכפיהרען דעם נויטיגען רעמאָנט.

וויכטיג פאַר די לעטניקעס פון

אַלעקסאַנדער

און אומגעגענד!

ביי מיר בעקומט מען יעדען טאָג 9 אַ זייגער פריה דעם „נייעם פאָלקסבלאַט"

פלאַס, לוטאָמירסקא 22.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאַר אוירען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.

האַמאַנטאַווסקע 9, טעלעפאָן 27-81.

[illegible]

וועז איז די בעסטע צייט פאַר יונגע מענשען חתונה צו האָבען.

(מיינונגען פון אַ בעריהמטען אַמעריקאַנער דאָקטאָר וועגען דער פראַגע)

עס איז אָנגענומען, אַז פריהע הייראַט איז אַן'אומגליק, אַז עס רואינירט דאָס לעבען פון די יונגע מענשען און אַ בעווייז פאַר דעם, אַז מען טאָר נישט חתונה האָבען יונג, ברענגט מען דעם פאַקט וואָס ביי די ציוויליזירטע פעלקער הייראַט מען, ווען מען דערגרייכט דעם פולען עלטער און נאָר דאָרט וואו די מענשען זענען האַלב־ווילד, צוריקגעשטאַנען, דאָרט הייראַט מען יונג. נו, איז דאָס נישט אַ בעווייז, אַז יונג הייראַטען איז שעדליך?

זענען אָבער פערהאַן אַזעלכע וואָס דענקען, אַז דאָס איז גאָרנישט קיין בעווייז. זיי זאָגען, אַז יונג הייראַטען איז נישט קיין אומגליק, אַז אין געוויסע הינזיכטען טוט עס גאָר גוטס. און ביי דער דאָזיגער מיינונג האַלט זיך איינער פון די בעריהמטע אַמעריקאַנער מעדיצינער, דאָס איז דר. דזשיי ראָזלין אירפ, וועלכער איז אַ פּראָפעסאָר פון עטליכע ביכער וועגען מעדיצין.

„הייראַט אין די יונגע יאָהרען (און ביי יונג מיין איך איידער מען ווערט צוואַנציג אָדער עטליכע און צוואַנציג) איז אַמאָל גוט", זאָגט דער דאָקטאָר אין אַן אַרטיקעל אין איינעם פון די אַמעריקאַנער זשורנאַלען (פּלייז טאָק). „דאָס איז אַן אויסגאַנג פאַר דער מורא'דיגער ענערגיע וואָס רייסט זיך דורך אין די יונגע יאָהרען. אמת, אַז עס זענען פערהאַן אַ סך וואָס זאָגען, אַז די דאָזיגע ענערגיע זאָל אָנגעווענדעט ווערען אויף נוציגע, פאַר דעם מענשען, זאַכען און אַז מען זאָל עס נישט לאָזען פערשווענדען אויף דעם פריהזייטיגען לעבען. די וואָס בעהויפּטען דאָס מיינען, אַז דערמיט העלפען זיי אונזער פאָרטשריט, אַז די ווילדע קרעפטען וואָס לעבען אין אונז קאָנען און דאַרפען פערווענדעט ווערען אויף שאַפען דעם מענשליכען פּראָגרעס.

דער דאָקטאָר לאַכט זיך אויס פון דער דאָזיגער בעהויפּטונג. ער דענקט, אַז מען קאָן נישט תמיד אָנווענדען די ענערגיע פון איין זאַך אויף אַן'אַנדערע. ווען די סעקסועלע ענערגיע ערוואַכט ביי די קינדער, איז נישט לייכט עס צו פערוואַנדלען אויף אַנדערע געגענשטאַנדען. דאָס קאָן נאָך פיהרען צו דעם, אַז דאָס געזונט ביי די יונגעלייט זאָל רואינירט ווערען, אַז קראַנקהייטען זאָלען זיך צו זיי צוטשעפּען. ווייל די קינדער וועלען דאָך די עלטערן נישט פאָלגען און זוכען אַן'אויסוועג פאַר זייערע ברויזענדע געפיהלען. זיי וועלען טון זאַכען וואָס וועלען זיכער זיין געגען דער אָנגענומענער מאָראַל. איז דאָך בעסער, אַז די יונגע מענשען זאָלען זיך צוזאַמענקומען נאַטירליך און לעבען אַ נאָרמאַלען לעבען.

און דר. אירפ ברענגט עטליכע פאַלען פון זיין אייגענער פּראַקטיק. אַ למשל קומט צו איהם אַ יונגע מיידעל פרעגען אַן'עצה: זי האָט אַ יונגען מאַן, וועמען זי האָט ליב, זיי קאָנען זיך שוין יאָהרען־לאַנג און האָבען זיך די גאַנצע צייט אויפגעהערט אָנשטענדיג. נאָר איצט איז געקומען די צייט ווען זיי קאָנען זיך נישט בעהערשען און זי פרעגט ביים דאָקטאָר אַן'עצה וואָס זאָלען זיי טון.

— מיר וואָלטען חתונה געהאַט, אָבער די עלטערען לאָזען נישט. זיי דענקען אַז מיר זענען נאָך קינדער, און מיר קאָנען נישט מאַכען קיין לעבען פאַר זיך, ווייל מיר געהען נאָך ביידע אין אוניווערזיטעט און זיי וועלען אונז שטערען מיט אַלע מיטלען. מיר וואָלטען חתונה געהאַט אין געהיים, אָבער מיר קאָנען זיך נישט ערלויבען צו האָבען קינדער, דאָס וואָלט געווען פאַר אונז אַן'אומגליק, מיר וואָלטען נישט געקאָנט אָנגעהן מיט אונזער שטודירען.

דער דאָקטאָר האָט איהר געפרעגט ווי באַלד, אַז זי ווייל נישט האָבען קיין קינדער צו וואָס טויג איהר דער חתונה האָבען געזעצליך, זאָל זי האָבען מיט'ן יונגענמאַן געשלעכטליכע בעציהונגען אָהן חופה וקדושין.

— איך וואָלט אויף דעם איינגעגאַנגען אָבער מיין געליבטער וויל עס נישט. ער דענקט, אַז דאָס איז געגען דער מאָראַל, — האָט דאָס מיידעל געענטפערט.

יעדער טאַטע וואָס האָט נאָר די קלענסטע מעגליכקייט פאַר דעם, שטיצט זיינע קינדער מיט וואָס נאָר ער קאָן. נאָר דאָס טוט ער כל זמן דער יונגעל אָדער מיידעל זענען נאָך ביי איהם. זאָלען זיי נאָר חתונה האָבען וועט דער טאַטע זיי נישט געבען קיין גראָשען. איז דאָס אָבער רעכט אַזוי? פאַרוואָס זאָל דער זעלבער פאָטער נישט קומען צו הילף דעם יונגען זוהן, וואָס האָט חתונה געהאַט, טאַקע מיט דער זעלבער סומע? אָדער פאַר וואָס זאָלען די עלטערן נישט שטיצען זייער טאָכטער נאָך דעם, ווי זי האָט זיך אויסגעקליבען איהר מאַן? ווען די עלטערען וואָלטען זיך געקאָנט בעפרייען פון זייערע נאַרישע איינרעדעניש, דאַן וואָלטען זיי בעשטימט, זאָל זיין אַ קליינע סומע, אָבער דאָך עטוואָס, אַז די קינדער זאָלען זיך קאָנען דורכשלאָגען ביז זיי וועלען אַליין קאָנען פערדינען צום לעבען.

דער דאָקטאָר איז אַן'אָנהענגער פון געבורטס־קאָנטראָל און ער זאָגט זיך אַרויס וועגען דעם גאַנץ אָפען.

יעדער קינד וואָס קומט אויף דער וועלט האָט אַ רעכט, אַז מען זאָל איהם האָבען פערלאַנגט און קיין פרוי טאָר נישט געצוואונגען ווערען צו האָבען קינדער געגען איהר ווילען. ווען מען זאָל זיך האַלטען ביי דעם כלל, וואָלט געקומען צו דעם, אַז דער פערלאַנג פאַר מוטערשאַפט וואָלט בעפרידיגט געוואָרען אויף אַן'עהרליכען און נאַטירליכען אופן. עס מוז פערשטאַנען ווערען פון די יונגע מענשען וואָס קלייבען זיך צו פערבינדען אַלס מאַן און ווייב, אַז עס טאָר נישט זיין קיין צוואַנג, אַז איינער מוז נאָכגעבען דעם צווייטענס פערלאַנג וואָס עס האָט צו טון מיט דעם ברענגען קינדער אויף דער וועלט, און דאַן וועלען אויסגעמיטען ווערען אומגליקען.

די צרה איז וואָס מען האָט נאָך אַלץ נישט בעגריפען, אַז דער שבת איז געגעבען געוואָרען פאַר'ן מענשען און נישט דער מענש פאַר'ן שבת. ווען מיר וואָלטען זיך אריינגעטראַכט אין דעם, אַז אונזער מאָראַל איז געגעבען געוואָרען נישט פאַר דעם, אַז מיר זאָלען פאַלען קרבנות, נאָר אַז מיר זאָלען לעבען און גליקליך זיין, דאַן וואָלטען אַ סך אומגליקען אויסגעמיטען געוואָרען.

מ. אייזמאַן.

איין פאָלק מיט צוויי נשמות.

סטעפאַן ראַדיטש, דער נאַציאָנאַלער פיהרער פון די קראָאַטען, וועלכער איז איצט געשטאָרבען, האָט געהערט צו די אינטערעסאַנטסטע פערזענליכקייטען פון איצטיגען יאָהרהונדערט אין אייראָפּאַ.

ראַדיטש איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1871, אַלס זוהן פון אָרימע פויערים און זיין ערשטער יוגענד איז ער גלייך מיט אַלע זיינע חברים געווען אַ פּאַסטוך; ער האָט זיך אָבער באַלד אַפּוירגעשלאָגען איבער זיין סביבה און עס איז איהם געלונגען נאָך שווערע מיה זיך אַריינצוכאַפּען אין גימנאַזיום פון זאַגרעב.

נאָכ'ן ענדיגען דאָס גימנאַזיום האָט ער שטודירט אין מאָסקווע, פּראַג און פּאַריז.

דורך זיינע וואַנדערונגען איבער פערשידענע לענדער האָט ער זיך אויסגעלערנט 10 שפּראַכען, פון וועלכע ער האָט 4 בעהערשט גלייך ווי אַ מוטערשפּראַך.

ראַדיטש האָט זיך אין פּאָליטישע לעבען אויסגעצייכענט דורך זיין בעזונדערען טעמפּעראַמענט, דורך זיין פעהיגקייט אַריבערצושפּרינגען פון איין עקסטרעם צום צווייטען.

ווען עס האָט זיך געפיהרט דער קאַמף וועגען דער אונגאַרישער אויבערהערשאַפט און וועגען דער קראָאַטישער אויטאָנאָמיע, דאַמאָלס איז ראַדיטש געווען אַ פערברענטער פריינד פון עסטרייך, ער האָט געהאָפט אין עסטרייכישען הויף צו געפינען אַ שטיצע געגען דער מאַדיאַרישער פערפּלייצונג.

ווען ער האָט זיך אָבער ענטוישט מיט זיינע האָפנונגען אויף די האַבסבורגער האָט ער זיך מיט דעם זעלבען טעמפּעראַמענט איבערגעוואָרפען צום פּראָגראַם פון דער דרום־סלאַווישער אירעדענטע.

ער האָט אָנגעהויבען פּראָקלאַמירען די לאָזונג פון אַ פעראייניגונג פון אַלע דרום־סלאַווען אין איין מלוכה.

ווען אָט אַזאַ פעראייניגונג איז אַ דאַנק די מלחמה־געשעהענישען צושטאַנדגעקומען און די קראָאַטען האָבען אויף זיך דערפיהלט די שווערע האַנד פון סערבען, איז ראַדיטש אַרויסגעטרעטען אַלס ענטשלאָסענער און ראַדיקאַלער פערטיידיגער פון פעלקער־שלום, וואָס איז געווען גיכער גרייט אויפצורייסען די איינענע מלוכה, איידער מספים צו זיין צו דעם בעלגראַדער צענטראַליזם.

אין קאַמף מיט דעם פערטרעטער פון סערבישען צענטראַליזם פּאַשיטש איז ראַדיטש אַריינגעפאַלען ביז אין אַ פאַנטאַסטישען עקסטרעם צו זוכען הילף ביי די באָלשעוויקעס.

אין יאָהר 1924 איז ער געפאָהרען קיין מאָסקווע צום צוזאַמענפאָהר פון דעם קאָמוניסטישען פויערים־אינטערנאַציאָנאַל.

דער קאַמף צווישען ראַדיטש און פּאַשיטש האָט אין יוגאָסלאַוויען אָנגענומען די שאַרפסטע פאָרמען. ענדליך האָט די סערבישע פּאָליציי אַרעסטירט ראַדיטש'ן.

גראָד אין דעם קריטישען מאָמענט האָט ראַדיטש געמאַכט דער וועלט די גרעסטע איבעראַשונג, פּלוצים האָט ער זיך איבערגעבעטען מיט פּאַשיטש'ן, האָט אָבגעגעבען אַ געטריישאַפט דעקלעראַציע צום קעניג און איז געוואָרען... מיניסטער!

פון אַן אָפּאָזיציאָניסט און בונטאָווטשיק איז ער פּלוצים געוואָרען אַ מיטגליד פון דער זעלבער רעגירונג.

אָבער ווידער נישט אויף לאַנגע יאָהרען.

דער קאָמפּראָמיס־פּרוב האָט זיך באַלד צושלאָגען.

ראַדיטש האָט זיך ווידער געפונען אין אָפּאָזיציע געגען דער בעלגראַדער רעגירונג און אין דער תקופה האָט איהם געטראָפען די קויל פון צווילדרעוועטען בעלגראַדער צענטראַליסט אין בעראַטונגזאַל פון דער סקופּטשינא.

אַ שווער־פערוואונדעטער איז ער איבערגעפיהרט געוואָרען קיין זאַגרעב.

דער קעניג אַלעקסאַנדער און די בעלגראַדער רעגירונג האָבען אָנגעווענדעט אַלע מיטלען כדי אַרויסצורייסען ראַדיטש'ן פון די אָרעמס פון טויט, זיי האָבען זיך געשראָקען פאַר די רעוואָלטאַטען, וואָס ראַדיטש'ס טויט קאָן עווענטועל ברענגען.

ס'איז זיי אָבער נישט געלונגען. ראַדיטש איז געשטאָרבען פון די וואונדען, וואָס ער האָט בעקומען אין דער סקופּטשינא.

וואָס וועט איצט געשעהען אין יוגאָסלאַוויען?

ס'איז שווער פאָראויסצוזעהען און זיך צו שפּילען אין נביאות, מ'דאַרף נאָר בעמערקען, אַז דער סוד פון אינערליכען קאַמף אין יוגאָסלאַוויען ליגט אין דער גרונד־פערשידענער פּסיכיק פון איין פאָלק.

די סערבען און קראָאַטען זענען אַן אויסטערלישע ערשיינונג פון צוויי פעלקער, וועלכע וואָלטען אייגענטליך געווען איין פאָלק, ווען די היסטאָרישע בעדינגונגען האָלטען ביי זיי נישט געווען אַריינגעפיהרט גרויסע חילוקים, טראָץ זייער שפּראַכליכען שותפות.

די סערבישע און קראָאַטישע שפּראַך זענען גאַנץ אידענטיש, זיי בענוצען זיך בלויז מיט פערשידענע אַלפאַבעטען: די סערבען שרייבען מיט דעם רוסישען אַלפאַבעט, די קראָאַטען מיט דעם לאַטיינישען. עס קומט אויך דער אונטערשיד אין דער רעליגיע: די סערבען זענען פּראַוואָסלאַוונע, די קראָאַטען — קאַטויליקען.

די אונטערשידען האָבען זייער היסטאָרישען הינטערגרונד. די סערבען האָבען זיך דורך יאָהרהונדערטער געפונען אונטער טערקישער הערשאַפט, די קראָאַטען זענען געשטאַנען אונטער דעם איינפלוס פון דער עסטרייכישער מערב־קולטור.

ל. ט.

אַ מיליאָן־אַרמיי פון שקלאַפען,
וואָס יאַפּאַן וויל ווערען זייער אויסלייזער.

אין ערגיץ ווערט נישט אַזוי געניי נאָכגעפאָלגט נאָך דער יאַפּאַנישער פּאָליטיק און מאַנדזשוריען, ווי דאָס ווערט געטון אין אויסערן־מיניסטעריום פון די פעראייניגטע שטאַטען.

יאַפּאַן האָט פערעפענטליכט אַן אולטימאַטום, וועלכער איז געווענדעט הן צו דער נאַנקינער רעגירונג 'הן צו די יורשים פון טשאַנג־צאָ־לין. אינ'ם דאָזיגען אולטימאַטום ווערט ביידע צדדים פערווערט צו פיהרען מיליטערישע אָפּעראַציעס אויף דער טעריטאָריע פון מאַנדזשוריען. פון דעם דאָזיגען שריט דרינגט די אַמעריקאַנער פּרעסע, אַז יאַפּאַן קלויבט זיך צו ערקלערען איהר פּראָטעקטאָראַט איבער מאַנדזשוריען, ד. ה. אַז 382.000 קוו. מייל פונ'ם רייכסטען געביט, וואָס איז אָנגעזאַפּט מיט די גרעסטע מאַטעריעלע און פּאָליטישע מעגליכקייטען וועלען אַנעקסירט ווערען.

די נאַציאָנאַליסטען גיבען זיך אָפּ אַ חשבון, אַז אַ בעוואָפענטער קאַמף פון זייער זייט וואָלט בעדייטעט ממש אַ זעלבסטמאָרד, אַז דער יאַפּאַנישער גענעראַל־שטאַב וואָלט זיי צודריקט אָהן אַ גרויסער אָנשטרענגונג, אין דער זעלבער צייט אָבער קענען זיי נישט פערגעסען, אַז אַלע דריי מאַנדזשורישער פּראָווינצען זענען ריין־כינעזישע געביטען, אַז אויף די 15 מיליאָן איינוואוינער זענען 14 מיט אַ האַלבען כינעזער, און, אַז יאַפּאַנער זענען דאָרטען פערהאַנען קוים 175.000 מאַן.

פאַר יאַפּאַן אָבער איז מאַנדזשוריען דער אַקס פון איהר פּאָליטיק אין אַזיען, שוין זאין „פּראָגראַם" פון איהר פּאָליטיק אין 1914 י. נאָכ'ן צושמעטערען כינא האָט יאַפּאַן שוין איינגעשלאָסען די קאָנטראָל איבער די מאַנדזשורישע פּראָווינצען.

אָבער יאַפּאַנס פּלענער אין מאַנדזשוריען זענען אין דירעקטען ווידערשפּרוך מיט די אינטערעסען פון אַמעריקאַ און טיילווייז אויך ענגלאַנד. דערצו קומט צו נאָך אַ פערוויקלונג: הונדערטער טויזענדער כינעזער אַנטלויפען פון הונגער, וואָס הערשט אין די פּראָווינצע זפון טשילי, שאַנטונג און כאָנאַן און פערפּלייצען מאַנדזשוריען, אין 1926 י. האָט זייער צאָהל דערגרייכט 600,000, פאַראַיאָהרען — איבער 1,200,000 אויף הייאָהר, האָט מען גערעכענט, וועט זייער צאָהל דערגרייכען ביז 2 מיליאָן נאָר שוין איצט זעהט מען, אַז צום סוף יאָהר וועט זייער צאָהל דערגרייכען ביז 4 מיליאָן מאַן.

די וואַנדערער זוכען זיך צו ראַטעווען פון הונגער, געפינען פרייען באָדען, זיך איינאָרדענען, אָבער אין דער ווירקליכקייט פאַלען זיי אַריין אין אַ נעץ, ווערען פערשקלאַפט און געהען אונטער אין גוואַלד־צאָהלען.

אַ קאָרעספּאָנדענט פון ווייטען מזרח בעשרייבט ווי [illegible] צוגען מיט די איבערוואַנדערער אָנגעפּאַקט אין די קויהלען־וואַגאָנען, ווי פיה, קינדער און פרויען, אַלטע און קראַנקע ווערען זיי געבראַכט קיין צפון מאַנדזשוריען אָהן אָרדנונג און וואָרג וועגען זיי. דער הימעל איז זייער דאַך איבער'ן קאָפּ, אין די ערד איז זייער געלעגער, איינמאָל אין טאָג ווערט זיי אַרויסגעגעבען עסען — עפּיס אַ קוקורוזע־זופּ אַנשטאָט אומזיסטען פרייען לאַנד בעקומען זיי עס אין פאַקט, דערביי ווערט זיי דער קרעדיט געגעבען זאויף פאַנטאַסטישע בעדינגונגען און זריעה אויף צו זעהען און זיך צו שפּייזען ביז צום ערשטען געדעטעניש. קיין לעבעדיגער אינווענטאַר איז נישטאָ, אַנשטאָט לאַנדווירטשאַפטליכע מאַשינען — אַלטע גראָב־אייזענס; שמאַטעס אַנשטאָט מלבושים — דאָס איז דער באַנאַוש, מיט וועלכען די איבערוואַנדערער דאַרפען זיך שאַפען זייער נייעם וואוילזיין. קיין האָלץ איז דאָ כמעט נישטאָ, און די פרעסט דערגרייכען ביז 60 גראַד.

דער קאָרעספּאָנדענט בעשרייבט ווייטער, אַז אין דער ערוואַרטונג פון אַ צוג, וואו אַהין זיי האָבען זיך געדאַרפט איבערזעצען האָט מען די איינוואַנדערער ערלויבט איבערנעכטיגען אין די וואַגאָנעס. אויף מאָרגען האָט מען אין איין וואַגאָן געפונען אַ טויט קינד, אינ'ם צווייטען — האָט אַ פרוי געבוירען אַ קינד, און זיי זענען ביידע אַוועק פון דער וועלט, זענען אָנגעקומען פּאָליציאַנטען, מ'האָט די קערפּערס צוזאַמען מיט מיסט אַרויסגעוואַלגערט אויף אַ וועגעלע און עס אָפּגעפיהרט.

די בעאַמטע האָבען אויסגענוצט די סיטואַציע, האָבען „פערטיילט" דעם באָדען צווישען איינענע און הייאָהר איז עס אַלץ אָפּגעקויפט געוואָרען דורך אַ סינדיקאַט פון רייכע כינעזער, די פּאַכטער וועלען בלייבען פּאַכטער ביז'ן סוף פון זייער לעבען, און וועלען קיינמאָל נישט קענען אַרויסקריכען פון זייערע חובות. „די אַדמיניסטראַציע פון טשאַנג־סאָ־לין איז בעגאַנגען אַ מיסבראַוך, וואָס וועט ברענגען צו שווערע סאָציאַלע פאָלגען; ס'ווערט געשאַפען אַ מיליאָנען אַרמעע פון שקלאַפען, מענשען, וואָס זענען געקומען מיט די העלע האָפנונגען און גלויבען אין אַ מעגליכקייט זיך בעסער איינצואָרדענען, פערלירען דאָס גלייכגעוויכט און שאַפען דעם בעסטען מאַטעריאַל פאַר פּאָליטישער פּראָפּאַגאַנדע.

און די יאַפּאַנישע רעגירונג, וועלכע וויל זיך איצט איינמישען אין מאַנדזשוריען, קען מיט אַ מאָל ערשיינען אין דער ראָל פונ'ם ערלייזער פאַר די פיל מיליאָנען און ווערען די דורכפיהרערין פון „אַנ'אַגראַר־רעפאָרם", וואָס זאָל אמת טאַקי זיין לטובת די אָפּגענאַרטע כינעזער אָבער נישט לטובות כינא.

א. א—וו.

דאָס פערבערבען פון דער יודישער פּלוטאָקראַטיע אין אונגאַרן

(בריף פון בודאַפּעשט).

ווען מען זאָל נישט וויסען, וואָס פאַר אַ שווערען קאַמף דאָס אונגאַרישע יודענטום מוז נאָך כסדר פיהרען אַרום דער פּשוטער בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג, וואָלט מען געמוזט בעטראַכטען די נייעסטע פּאָליטישע אַוואַנטיורעס פון אָפיציעלע יודישע קערפּערשאַפטען און אָנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען פאַר אַ סימפּטאָם פון וואוילטאָג, פון לייכטזיניגען לוקסוס און פון זשוימענדיגע בעכערס ווין צווישען איין סעודה און דער אַנדערער.

מען קאָן מיט אַ געזונדען פערשטאַנד נאָר נישט בעגרייפען די כסדר'דיגע היפּער־פּאַטריאָטישע משוגעת פונ'ם דאָזיגען יודישען קיבוץ אין אונגאַרן, וועלכער וויל איינשפּאַנען דעם יודענטום פון דער גאַנצער וועלט אין דינסט פון דער אונגאַרישער אירידענטא און איז גרייט אַריינשלעפּען אין גרעסטען אומגליק שטאַרקע צוויי מיליאָן יודען פון רומעניען, טשעכאָסלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען, אַבי נושא־חן זיין אין די אויגען פון עטליכע מאַדיאַרישע גראַפען, פאַר וועלכע עס איז רעכט, די גאַנצע וועלט זאָל זיך ווידער דערטרינקען אין אַ ים פון בלוט, צוליב פערגרעסערען די איצטיגע אונגאַרישע גרעניצען מיט עטליכע צעהנדליגער קילאָמעטער פון די שכנות־לענדער.

אין דער זעלבער צייט, ווען אין פּאַרלאַמענט ווערט בעטראַכט און אָנגענומען אַ סקאַנדאַלעזער אַנטיסעמיטישער געזעץ־פּראָיעקט געגען יודישע ערד־בעזיצער און אַפילו געגען ערד־פּאַכט (אַרענדע) דורך יודען, האָט דער יודישער קהלות־פערבאַנד פון אונגאַרן אַרויסגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע גרעסטע יודישע קהלות אין דער גאַנצער וועלט, זיי זאָלען מיט'ן גרויסען „יודישען וועלט־איינפלוס" שטיצען דעם קאַמף פון אונגאַרישען יודענטום פאַר'ן ענדערען דעם טריאַנאָנער שלום־טראַקטאַט און פאַר ווידעראויפריכטונג פון גרויס־אונגאַרן אין די גרעניצען פון פאַר'ן וועלט־קריג. מען קען דאָך נישט פאָרשטעלען קיין גרעסערע טראַגיקאָמעדיע, אַז די בודאַפּעשטער יודען פאָדערען פון די פּראַגער, בוקאַרעסטער און בעלגראַדער יודישע קהלות, זיי זאָלען ווערען מלוכה־פעררעטער און מיטהעלפען אָפּרייסען פּראָווינצען פון זייערע איצטיגע פאָטערלענדער צוליב'ן פערגרעסערען די איצטיגע אונגאַרן.

און עס געפינען זיך אינ'ם דאָזיגען אונגאַרישען יודענטום פרומע יודען. וואָס שטיצען די אונגאַרישע אירידענטא־בעוועגונג דורך פּאָליטישען מיסבראַוך מיט דער יודישער רעליגיע, מען דרוקט דאָרטען סידורים און חמשים מיט בעזונדערע תפילות, מי שברכים פאַר דער רעסטאַווירונג פון גרויס־אונגאַרן, דורכ'ן אָפּרייסען די סלאָוואַקיי פון דער טשעכישער רעפּובליק און מען פערקויפט אָדער פערטיילט אומזיסט אַזעלכע סידורים צווישען דער נאַאיווער יודישער בעפעלקערונג אין די קליינע סלאָוואַקישע שטעט נישט שרעקענדיג זיך פאַר'ן אומגליק, וואָס ווערט געבראַכט אויפ'ן סלאָוואַקישען יודענטום, אַריינשלעפּענדיג די יודען פון אַ גאַנצען לאַנד אין חשד פון מלוכה־פעררראַט.

עס איז אמת, דאָס אונגאַרישע יודענטום איז שטאַרק מאַדיאַריזירט און אַלע זענען שאָוויניסטישע פּאַטריאָטען. קיין מענש וועט אויך נישט פאָדערען פון די אונגאַרישע יודען, זיי זאָלען זאָפּשוואַכען זייער פּאַטריאָטיזם, אָבער זיי מוזען זיך רעכענען, אַז די יוגאָסלאַווישע יודען האָבען מינדעסטענס אַזוי פיל גרונט צו זיין גוטע פּאַטריאָטען פון זייערע לענדער ווי די יודען פון אונגאַרן. און זיי מוזען וויסען, אַז אַפילו דער פאַנאַטישסטער פּאַטריאָטיזם מוז האָבען אַ געוויסע גרעניץ און התחייבות צוליב די פיל גרעסערע יודישע קיבוצים אין אונגאַרנס שכנות־לענדער. מען טאָר נישט שפּילען זיך מיט פייער אויפ'ן חשבון פון העכערע צוויי מיליאָן יודען, צו וועלכע די אונגאַרישע יודען דאַרפען האָבען כאָטש אַ טויזענטס־טייל קרבות־געפיהל ווי פאַר זייערע קריסטליכע מיטבירגער אין אונגאַרן.

אויב דער פּאַטריאָטישער פיינגעפיהל פון אונגאַרישען יודענטום האָט זיך געוועהרט געגען דער הילף־בערייטשאַפט פון יודישע אָרגאַניזאַציעס אין אַנדערע לענדער אין קאַמף געגען נומערוס קלויזוס, ווי אַזוי מוז זיך דאַן ווערען מינדעסטענס די שטאַאַטס־בירגערליכע לאָיאַליטעט פון טשעכאָסלאָוואַקישען יודענטום געגען חשד פון הויכפעררראַט? און עס איז דאָך נישט צו גלויבען, אַז עס וועט דעם אונגאַרישען יודענטום נאָר נישט וויי טון, ווען עס וועט זיך דערפון ענטוויקלען אַ געפעהרליכע אַנטיסעמיטישע בעוועגונג אין טשעכאָסלאָוואַקיי אָדער אין יוגאָסלאַוויען, וואו די יודישע בעפעלקערונג וועט מוזען בעצאָהלען מיט קרבנות פון לעבען און פערמעגען אַ לייכטזיניגע פּראָפּאַגאַנדע פון איינינע ברידער אויף יענער זייט גרעניץ, לייכטזינג איז אויך בלויז פון טעאַטראַלישען עפעקט, ווייל דאָס גאַנצע איז איינע פון די שווערסטע אינטערנאַציאָנאַלע מאַטעריאַל־פּראַגען, אויף וועלכע קיין שום יודישער קיבוץ קען נישט האָבען וועלכע נישט איז השפעה. און אַז די דאָזיגע עגאָ־צענטרישע און עקסטראַוואַגאַנטע פּאָליטיק פון פּראַנטוואָרטליכע יודישע קרייזע זאין אונגאַרן וועט אויך נישט ראַטעווען דעם אונגאַרישען יודענטום פון אָפיציעלען און נישט־אָפיציעלען אַנטיסעמיטיזם אין אונגאַרן, בעווייזט דער פאַקט פון כסדר נייע אַנטיסעמיטישע געזעצען מצד דער רעגירונג או זפּאַרלאַמענט, כדי אַרויסצושטופּען פון דעם אונגאַרישען יודענטום פון אַלע סאָציאַלע און עקאָנאָמישע פּאָזיציעס אין לאַנד, ביז זיי וועלען מוזען פאָלגען דער פיינער עצה פון מיניסטער־פּרעזידענט גראַף בעטהלען: אויסצוואַנדערען מאַסענווייז פון אונגאַרן אין אַנדערע לענדער.

די איראָניע פון יודישען גורל אין אונגאַרן גייט אָבער נאָך ווייטער. אונטער דער השפעה פון דער פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם יודישע יוסטיץ־מיניסטער וואַזשאָני האָט אַ גרופּע יודישע פּאָליטיקער זיך גענומען שאַפען אַ שטאַרקע מאָנאַרכיסטישע בעוועגונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג פון אונגאַרן. אָט די יודישע גרופּע וויל בעגליקען אונגאַרן און די גאַנצע וועלט מיט דער ווידעראויפריכטונג פון דער האַבסבורגער מאָנאַרכיע און די משונה־דיגע בעוועגונג זאָל דוקא געטראָגען ווערען אויף די פּלייצעס פון אונגאַרישען יודענטום. נו, האָט די יודישע בעפעלקערונג אין אונגאַרן קיין אַנדערע דאגות נישט? וואָלט אַזעלכעס מעגליך געווען אויך ביי יודישע קיבוצים אין אַנדערע לענדער?

אַ משונה'דיגע ראַסע די יודישע בעפעלקערונג פון אונגאַרן, ווער ווייסט, אפשר איז דאָך פערהאַן אַ קורטוב של אמת אין די היפּאָטעזען פון געוויסע היסטאָריקער, אַז דער אונגאַרישער יודענטום איז נישט ריינבלוטיק און עס איז שטאַרק פערמישט מיט כאַזאַכער־בלוט און מיט עלעמענטען פון אַנדערע נישט־סעמיטישע ראַסען? גלויבען דאָך פיל מאַדיאַריזירטע יודען אַליין אויך אין דעם און זענען אַפילו שטאָלץ דערויף?

א. ווינער.

אַכטונג, לעטניקעס
וויסניאָווא־גוראַ און קראַשעוו!
— דעם —
„נייעם פאָלקסבלאַט"
בעקומט איהר יעדען פריה'מאָרגען פון 8 אַ זייגער אין דער ווילע בענדיטאָוויטש נעבען יאַניצקי פעלדשער ביים צייטונגס־פערקויפער ט. יאַמניק. איך טראָג אויך אָפּ אַ היים.

נייער פאלקסבלאט

דאָס לאָדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

14 דינסטאָג — כה אב תרפ"ח

אויגוסט
זון-אויפגאַנג 4.05
זון-אונטערגאַנג 7.19

פון היינט 12 בייגאַכט טרעט אַריין אין קראַפט דער נייער באַהן-טאַריף

(—) פון מאָרגען אָן טרעט אריין אין קראַפט דער נייער באַהן-טאַריף. דאָס באַהן-מיניסטעריום האָט ארויסגעגעבן א פעראָרדנונג, אז פאַר בילעטען אויף אלע צוגען, וואָס גיהען אָפּ היינט נאָך 12 א זייגער ביינאַכט זאָל שוין גענומען ווערען דער נייער באַהן-טאַריף.

בעזוך פון רומענישע אָפיצירען

(ב) עהערנעכטען זענען קיין לאָדז אָנגעקומען פון פויזען אייניגע העכערע רומענישע אָפיצירען, וועלכע האָבען, אין דער בעגלייטונג פון אייניגע אָפיצירען פון דער היגער ד.א.ק. בעזוכט די שטאָט, פאָרשטעט, ווי אויך אייניגע טעקסטיל-פאַבריקען. נעכטען זענען די געסט אָפּגעפאָהרען קיין זגערזש, וואו זיי האָבען בעזוכט די אָרטיגע כעמישע פאַבריק. פון זגערזש זענען די אָפיצירען אָפּגעפאָהרען קיין ווארשאָ.

קהלה.

היינט אין אָוונד וועט פאָרקומען א זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע ביים קהלה-ראַט. אויפ'ן טאָג-אָרדנונג שטעהט די פראַגע פון בודזשעט אויף 1928. נאָכדעם ווי די בודזשעט-קאָמיסיע וועט פערענדיגען די פערהאַנדלונגען איבערן בודזשעט וועט צוזאַמענגערופען ווערען א זיצונג פון קהלה-ראַט.

די קאָמאָרניקעס דאַרפען זיין מילדער.

(2) דער פרעזעס פון היגען קרייז-געריכט האָט בעקומען פון יוסטיץ-מיניסטעריום א ספעציעלע אינסטרוקציע. אין דער אינסטרוקציע זאָגט זיך, אז צוליב דעם, וואָס עס זענען לעצטענס אייננעפלאָסען א סך אָנקלאַגעס אויף די קאָמאָרניקעס, וועלכע פיהרען אויס עקזעקוציעס, באַלד צומאָרגענס, נאָכדעם, ווי זיי האָבען געלעגט אַנ'אַרעסט אויף די זאַכען, דאַרפען די קאָמאָרניקעס מעהר בעריקזיכטיגען די בעלי-חובות און זיי געבען א געלעגענהייט, אז זיי זאָלען קענען בעצאָהלען.

רעגיסטראַציע פון געבוירענע אין יאָהר 1910

(2) אויפ'ן סמך פון געזעץ פון אַלגעמיינעם מיליטער-דינסט, רופט די שטאָטישע סטאַראָסטע, ווי אויך דער היגער מאַגיסטראַט אַלע פוילישע בירגער, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1910 און וועלכע וואוינען אין לאָדז, אַז זיי זאָלען זיך מעלדען אין מיליטעריש-פּאָליציייאישען ביוראָ אויף פּיעטריקאָווער 212, כדי זיך צו רעגיסטרירען.

יעדער וואָס קומט זיך רעגיסטרירען, דאַרף האָבען אַ פּאַס מיט אַ פאָטאָגראַפיע, אָדער אַנ'אַנדערען דאָקומענט, וועלכער זאָל בעשטעטיגען די פּערזענליכקייט, אַנ'איינגעמאָלדענעם אין לאָדז, ווי אויך אַ געבורטס-מעטריקע.

צו דער רעגיסטראַציע דאַרפען זיך אויך מעלדען אַלע לאָדזער איינוואוינער, וועלכע קענען נישט אויפווייזען, אַז זיי זענען פריערע מלוכה-אָנגעהעריגע.

אין אויסנאַהמ'ס-פאַלען און דאָס נאָר, ביי אַ וויכטיגע סבה — קען מען זיך אויך רעגיסטרירען שריפטליך.

ביי אַ שריפטליכער רעגיסטראַציע דאַרף מען אָפּגעבען פאָלגענדע דאַטען: 1) נאָמען און פאַמיליען-נאָמען; 2) דאַטום און געבורטס-אָרט (3 די נעמען פון די עלטערען, ווי אויך דעם מיידלישען פאַמיליען-נאָמען פון דער מוטער; 4) צי די עלטערען לעבען; 5) דעם פאָטער'ס בעשעפטיגונג; 6) וואוינונגס-אָרט פון די עלטערען; 7) דער אויפענהאַלטס-אָרט פון דעם, וואָס רעגיסטרירט זיך; 8) נאַציאָנאַליטעט; 9) רעליגיע; 10) בעשעפטיגונג; 11) בילדונג; 12) פאַמיליען-שטאַנד; 13) געריכטליכע שטראָפען און 14) פיזישע פעהלערען.

פוילישע בירגער, וועלכע געפינען זיך אין אויסלאַנד, דאַרפען זיך מעלדען צו דער רעגיסטראַציע אין נאָהענטסטען קאָנסולאַט.

די וואָס וועלען זיך נישט מעלדען אין די פאָרגעשריבענע טערמינען וועלען בעשטראָפט ווערען ביז 500 זלאָטעס, אָדער 6 וואָכען אַרעסט, עווענטועל ביידע שטראָפען צוזאַמען.

די רעגיסטראַציעס וועלען זיך אָנהויבען פון 1-טען סעפּטעמבער ה. י.

אַ דרייסטער רויב-אנפאל אין א געוועלב.

זונטאָג אַרום 10 אַ זייגער אין אָוונט, איז אין טשאַפּניק'ס צוקערניע אויף פּיעטרקאָווער 197 אַריינגעקומען אַנ'עלעגאַנט געקליידעטער יונגערמאַן און הייסענדיג זיך דערלאַנגען אַ גלאָז טיי מיט טשאַסטעס, האָט ער זיך אַוועקגעזעצט ביי אַ טישעל.

אין דער צוקערניע איז, אויסער די איינגענטימערין, פרוי טשאַפּניק קיינער נישט געווען. נאָכדעם, ווי דער „גאַסט" האָט אויסגעטרונקען זיין גלאָז טיי, איז ער צוגעגאַנגען צום בופעט און זיך געהייסען דערלאַנגען אַ פּעקעל שאָקאָלאַד. בעת פרוי טשאַפּניק האָט זיך אויסגעדרעהט, וועלענדיג איהם דערלאַנגען די שאָקאָלאַד, האָט איהר דער גאַסט מיט'ן שטעקען אַ שטאַרקען זעץ געטאָן איבער'ן קאָפּ, פון וואָס פרוי טשאַפּניק איז געפאַלען אין חלשות און ער האָט געכאַפּט דאָס פּעקעל שאָקאָלאַד און איז אַנטלאָפען.

אויף רוג פּיעטריקאָווער און קאַראָלאַ האָט אַ פּאָליציאַנט דעם אַנטלויפענדיגען פערהאַלטען און איהם אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט, וואו ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס איז דער 19-יעהריגער שילער באָניפאַצי מענרושיק פון טשענסטאָכאָוו, וועלכער איז געקומען „גאַסטראָלירען" קיין לאָדז.

דער דעלעגאַט פון די פוילישע יודען אין אַמעריקאַ

נעכטען געווען אין לאָדז.

נעכטען איז דער פאָרשטעהער פון פערבאַנד פון די פוילישע יודען אין אמעריקא געקומען קיין לאָדז. אין אָוונד האָט ער אָפּגעהאַלטען א בעראַטונג אין לאָקאַל פון סוחרים-פעראיין מיט די פערטרעטער פון די פערשידענע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

דער דעלעגאַט איז נאָך נעכטען אין אָוונד אָפּגעפאָהרען צוריק קיין ווארשאָ.

צו דער רעגיסטראַציע פון אונטערנעמונגען

(מ) אין רעזולטאַט פון דער פערשטענדיגונג פון דעם אינדוסטריע-אַמט פון דער ערשטער אינסטאַנץ מיט די פראָפעסיאָנעלע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, זענען די לעצטע צוגעטרעטען אויסצופיהלען די רעגיסטראַציע-בלאַנקעטען פון די אונטערנעהמונגען פון זייערע מיטגלידער.

די אַלע אונטערנעהמונגען, וועלכע רעגיסטרירען זיך דורך דער פערמיטלונג פון זייערע אָרגאַניזאַציעס, וועלען אויך בעקומען קוויטונגען פון דער רעגיסטראַציע פון זייערע אָרגאַניזאַציעס.

די אונטערנעהמונגען, וועלכע געהערען נישט צו קיין פעראיין, דאַרפען זיך רעגיסטרירען אין אינדוסטריע-אַמט פון דער ערשטער אינסטאַנץ, פּרייהייטס-פּלאַץ 14, צווייטער שטאָק, צימער 31.

צוליב דעם, וואָס דער רעגיסטראַציע-טערמין ענדיגט זיך דעם 31-טען ה. ח. איז געוואונשען וואָס פריהער זיך צו רעגיסטרירען.

פאַר א סאָלדאַר-שטרייק פון די עקספּעדיציע-אַנגעשטעלטע.

די פערוואַלטונג פון האַנדעלס-אָנגעשטעלטען-פעראיין האָט אויף דער ווענדונג פון באַלען-פּאַקער-פעראיין בעשלאָסען צו פּראָקלאַמירען א סאָלידאַרישען שטרייק פון די אָנגעשטעלטע אין די עקספּעדיציע ביוראָס. עס זאָלען פערשטרייקען די ביוראַליסטען, עקספּעדיענטען, קאָנוואָיענטען א. א.

אויף דער קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען וועגען דאָזיגען ענין איז בעשלאָסען געוואָרען נאָך פריהער צוזאַמענצורופען א קאָנפערענץ פון די עקספּעדיציע-אינהאַבער און פאָרשטעהער פון די שטרייקענדע, בכדי צו מאַכען דעם לעצטען פּרוב צו ערלעדיגען דעם שטרייק, אויב די דאָזיגע קאָנפערענץ וועט נישט דערפיהרען צו א רעזולטאַט וועט אויסברעכען דער סאָלידאַר-שטרייק.

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(2) ג. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצער 50); ק. כאָנדזשינסקי (פּיעטרקאָווער 164); וו. סעגאַלעוויטש (פּשעיאַזד 15); ר. רעמבעלינסקי (אָנדזשעיאַ 28); י. זונדעלעוויטש (פּיעטרקאָווער 25); מ. קאַספּערקעוויטש (זגערזשער 54); און ס. טראַוואָוסקאַ (בזשעזשינער 58).

א גנבה.

(2) אין דער נאַכט פון פרייטאָג אויף שבת איז אין דער וואוינונג פון ה' ח. הערצבערג אויף קאָנסטאַנטינער 22. אויסגעפיהרט געוואָרען א דרייסטע גנבה. די גנבים, אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואָס די שטוביגע זענען אויף זומער-וואוינונג, מיט דער הילף פון א לייטער אַריינגעקומען אין דער ציגעבויטער סוכה און פון דאָרט אין שלאָף-צימער אַריין פון ה' הערצבערג.

אין שלאָף-צימער האָבען זיי אויפגעבראָכען די אייזערנע קאַסע, פון וועלכע זיי האָבען אַרויסגענומען דאָס גאַנצע מזומנ'ע געלד, וואָס זיי האָבען דאָרט געפונען, ווי אויך פון דער קליידער-שאַנק — אייניגע פעלצען און זענען אַוועק מיט'ן זעלבען וועג, וואָס זיי זענען געקומען.

קליינינקייטען.

(א קורצער זכרון).

„אַז איך וועל אַמאָל ווערען אַ באַלעבאָסטע, וועל איך זיך אָפּרעכענען מיט מיינע — דינסטען" אַזוי האָט זיך מסרר געווען אַ דינסט-מיידעל, וואָס האָט זיך אָנגעליטען אַ סך צרות פון איהרע פאַרלעבאָסטעס, וואָס האָבען איהר קיינמאָל נישט נעגעבען אפילו אַנ'אָרט דעם קאָפּ אָנצושפּאַרען.

דאָס איז דער משל.

איצט קומט דער נמשל.

צווישען די סוחרישע פעראיינען ביי אונז אין שטאָט איז דאָ דער „אָפּפאַל-הענדלער-פעראיין". איז יאָהרען לאַנג זענען זיי געווען נע-ונד, האָבען זיך אומגעוואַלגערט אין פערשידענע אכסניות, וואו מ'האָט געטאָגט, האָט מען נישט גענעכטיגט און וואו מ'האָט גענעכטיגט, האָט מען נישט געטאָגט, ווייל קיינער האָט זיי נישט סובל-געווען, מ'האָט זיי מוחל געווען זייערע פּריזנות און מ'האָט זיי נישט געוואָלט האָבען פאַר קיין געסט, און בלית-ברירה האָבען זיי זיך געמאַכט אַנ'אייגענעם קיבוץ, אַזאַ מין „וקבצנו יחד" און האָבען זיך נערונגען אַ דירה, איינגעפיהרט אַ פּנקס מיט תקנות, גאָר ווי ביי לייטען, און ראשית כל האָבען זיי מתקן געווען, הערט וועט איהר לאַכען, אָבער שטאַרק לאַכען, און עס איז טאַקע דאָ פון וואָס צו לאַכען, קודם כל האָבען זיי איינגעפיהרט, אַז פרעמדע, נישט קיין מיטגלידער, זאָל מען איבער'ן שוועל נישט אַריבערלאָזען...

צו דעם צוועק האָבען זיי זיך נערונגען אַ גוי, איהם אַוועקגעשטעלט ביים טיר, וועלכער היט אָפּ זיין פּאָסטען ווי די אויג אין קאָפּ...

ווי זאָגט מען עפּים: „ניע פּאַמיענטאַ וואָל, קיערי טשעלענטשעם ביל"... ס'איז נעבּיך ביי זיי אַ קורצער זכרון...

שאַ.

—:0:—

אַ אויטאָ אין פלאַמען.

5 פּאַסאַזשירען פערוואונדעט.

(—) אויפ'ן ראָקאָטשינער שאָסיי איז אין דער טאָקסובקע פון יוזעף כאָיצקי געפּלאַצט דער אָקומולאָטאָר און דער אויטאָ האָט אָנגעהויבען צו ברענען. דער שאָפער מיט די פּאַסאַזשירען האָבען נאָך בעוויזען אַרויסצושפּרינגען. דער אויטאָ איז פערברענט געוואָרען. 5 פּאַסאַזשירען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

אויטאָ-אומגליקען.

(2) נעכטען איז אויף בזשעזשינער 30 אונטער די רעדער פון אַנ'אויטאָ אַרונטערגעפאַלען דער 11-יעהריגער שמעון לובאַ, לובאַ איז זעהר שווער פערוואונדעט געוואָרען אויפ'ן גאַנצען קערפּער און האָט צובראָכען דעם רעכטען פיס. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

גיט נישט

די קינדער קיין זאַפּאַלקעס, און טרויט זיי נישט אָן צו האָבען צו טון מיט

פייער!!!

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

2 לעצטע געזעגנונגס-פאָרשטעלונגען פון דער טרופּע צוזאַמען מיט'ן אַמעריקאַנער סטאַר בעני אַדלער.

היינט, דינסטאַג, דעם 14 אויגוסט, 9 אָוו.
גרויסע איבעראַשענדע פאָרשטעלונג
עהרען-אָוונד פון
בעני אדלער
צום ערשטען מאָל אין לאָדז אַלס
האַמלעט
טראַגעדיע אין 5 אַקטען פון וו. שעקספּיר.
הויפּטראָל האַמלעט — בעני אדלער.

מיטוואָך, דעם 15-טען אויגוסט, 9 אָוונד
לעצטע געזעגנונגס-פאָרשטעלונג
צו פּאָפּולערע פּרייזען
דער ווילדער מענש
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג פון י. גאָרדין.
הויפּטראָל למך — בעני אַדלער.
— צום שלוס —
קאָנצערט פון אַלע אַרטיסטען

ווער עס קומט אויף „האַמלעט" בעקומט צום אָנדענקען א בילד פון בעני אדלער מיט א געדרוקטע דעקלאַמאַציע.

אין די אַלע פּיעסען נעמען אָנטייל די ניי-אָנגאַזשירטע יונגע אַרטיסטין פון זאַסלאַווסקי'ס טרופּע רבקה נערה, דער בעקאַנטער אַרטיסט י. ראַקאָוו, ווי אויך דער אַרטיסט און זינגער פון ווילנער פאָלקס-טעאַטער מ. טרילינג.

אַלע פּיעסען זענען רעזשיסירט פון בעני אדלער. אימפּרעסאַריאָ: פּאַלאַמאַן קוסטין.

מוזיקאַל. לייטונג: ל. זעלמאַן. אדמיג.: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.
בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

מעהרסטע מענשען מאַכען דורך אין זייער לעבען זיבען ליבעס.

(אינטערעסאַנטע רעזולטאַטען פון אַנ׳אונטערזוכונג).

וויפיל מאָל ווענט איהר געווען פערליבט אין אייער לעבען? און וויפיל מאָל, רעכנט איהר, וועט איהר זיך נאָך פערליבען?

מיר ערוואַרטען נישט, אַז איהר וועט זיין אַזוי אָפענהערציג און אימיצען דערצעהלען וועגען דעם, וואָס איהר בעטראַכט פאַר דאָס אינטימסטע אין אייער לעבען. פאַקטיש נויטיגען מיר זיך גאָר נישט אין אייער אָפענהערציגקייט. וואָרים מיר ווייסען עס שוין סאַי ווי סאַי. ווענינגסטענס רעדען מיר זיך איין, אַז מיר ווייסען, נאָכדעם ווי מיר האָבען איבערגעלייענט דעם בעריכט פון אַנ׳אונטערזוכונג וואָס די אַמעריקאַנער ביוראָ „אָז סאָשעל היידזשין" האָט געמאַכט וועגען דעם ענין.

די דערמאָהנטע ביוראָ האָט נעמליך אויסגעפונען, אַז יעדער פערהייראַטער מאַן און יעדע פערהייראַטע פרוי פון הייניגע צייטען מאַכט דורך אין דורכשניט זיבען ליבעס. די מעהרסטע פון די ליבעס קומען פאָר פאַר דער, וואָס פיהרט ענדליך צו הייראַט. דאָס מיינט אָבער נאָך ווייט נישט, אַז די הייראַט פערהיט שוין אַ מענשען פון האָבען ראָמאַנען, די ראָזינע צאָהל בעציהט זיך צו די מעהרסטע פערהייראַטע, די גליקליך ווי די אומגליקליך פערהייראַטע.

די אונטערזוכונג וואָס האָט אַרויסגעבראַכט די ראָזינע פאַקטען האָט געדויערט פיר יאָהר. געמאַכט געוואָרען איז זי צוליב וויסענשאַפטליכע צוועקען פון דער ביורא „אָז סאָשעל היידזשין" פון ניו־יאָרק, וואָס האָט צווישען איהרע דירעקטאָרען אַזעלכע פערזענליכקייטען, ווי דער יונגער דזשאָהן ד. ראקפעלער, וועלכער איז דער פאָרזיצער; טשאַרלס א. הייראַט, סעקרעטער; דר. קעטערין ב. דייווים, רעימאָנד ב. פאָסדיק און דר. אייבראַהעם פלעקסנער.

די פאַקטען זענען צום ערשטען מאָל אַרויסגעבראַכט געוואָרע ןאי ןאַנ׳אַרטיקעל געשריבען פון דר. ג. וו. העמילטאָן און קענעט מעקגאָווען און וועלכער וועט ערשיינען אי ןאויגוסט נומער פון האַרפערס „מאָגאַזין".

די ביוראָ „אָז סשעל היידזשין" איז געקומען צו די אויבענגעבראַכטע שלוסען, נאָכדעם ווי עס זענען אונטערזוכט געוואָרען די ליבע־פערהעלטעגישען פון הונדערט מענער און הונדערט פרויען, וואָס צוזאַמען זענען זייערע הערצער אויפגערודערט געוואָרען פון פערליבענישען טויזענד און דריי הונדערט און פופציג מאָל. די הונדערט מענער זענען נישט געווען פערהייראַט צו די הונדערט פרויען.

פון די פאַקטען, וואָס ווערען פערעפענטליכט אין דעם אַרטיקעל, דערוויסט מען זיך צווישען אַנדערעס, אַז מאַנספּילען ווערען אָפטער קרבנות פון דעם גאָט אַמאָר ווי פרויען. אַזוי למשל קומט אוים לויט די ענטפערס, וואָס די מאַנספּילען האָבען בעגעבען אויף די פראַגען, וואָס מען האָט געשטעלט צו זיי, אַז צוזאַמען האָבען זיי געהאַט זעקס הונדערט מיט איין אז ןאַכציג ליבעס. בעת די הונדערט פרויען האָבען צוזאַמען געקענט אויפצייגען בלויז 677 ליבעס. אמת, נישט קיין סך ווייניגער, אָבער פאָרט ווייניגער ווי די פון שטאַרקערען געשלעכט. אין גאַנצען קען מען זיך אויף די ציפערען פון רעסטווענען נישט פערלאָזען, וואָרים צווישען די הונדערט פרויען, וואָס מען האָט אָנגעפרעגט, האָבען זיך געפונען דריי, וואָס האָבע ןקיינמאָל קיינעם נישט ליב געהאַט.

דערפאַר אָבער האָבען בלויז 29 מאַנספּילען פון די הונדערט געהאַט ליבעס פערהעלטענישען אויסער זייערע היימען. און פון די הונדערט פרויען האָבען גאַנצע איין און פערציג געהאַט אַזוינע ליבעס.

אין עלטער האָבען זיי זיך אונטערשיידט פון דריי און צוואַנציג יאָהר ביז ניין און פופציג. די מעהרסטע אָבער זענען געווען אין עלטער צווישען דרייסיג און פערציג יאָהר, און זענען שוין געווען פערהייראַט פון פינף ביז פופצעהן יאָהר. די אויסגעקליבענע ווערען בעטראַכט אַלס אַזוינע, וואָס שטעלען מיט זיך פאָר די פערטרעטער פון זייער קלאַס אין וועלכער עס איז גרויסער שטאַט.

די אונטערזוכונג איז פאָרגעקומען אויף אַזאַ אופן:

איטליכער פון די צוויי הונדערט האָט געקריגען אַ רייהע קאַרטען, אויף וועלכע עס זענען געווען אָפגעדרוקט אַ צאָל פראַגען. געגויער האָט כמעט יעדער מאַן און יעדע פרוי געקריגען פערציג קאַרטען, אויף וועלכע עס זענען געווען אויסגערעכענט איבער פיר הונדערט פראַגען. די עקזאַמינירער האָבען געבעטען איטליכען פון די, צו ווען די קאַרטען זענע ןצוגעשיקט געוואָרען, אַז זיי זאָלען ענטפערען אין אַ זעהר אויספיהרליכען אופן און קיין זאַך נישט בעהאַלטען.

איינע פון די קאַרטען איז צום מערסטענס בעשריבען געוואָרען. די איז בעקאַנט געווען אַלס די „קאַרט פון ליבעס־פערהעלטענישען". די קאַרט, וואָס מען האָט צוגעשטעלט צו די פרויען, האָט ביי זיי געבעטען זיי זאָלען אויסרעכענען אַלע יונגעלייט אי־ן וועלכע זיי זענען געווען פערליבט, סאַי פאַר דער חתונה און סאַי נאָך דער חתונה. אויך האָט מען זיי געבעטען זיי זאָלען אָנגעבען ווי אַלט זיי זענען געווען יעדעס מאָל ווען זיי האָבען זיך אויפ׳ס ניי פערליבט. אויך צי איז דער יונגערמאַן געווען עלטער אָדער יונגער פון זיי, די קאָליר פון זייערע אויגען, און האָר; צי זיי זענען געווען הויך אין וואוקס אָדער קליין; מאָגער צי פעט; צי זיי זענען געווען ענדליך צו זייערע פאָטערס אין אויסזעהן אָדער כאַראַקטער. און ווי לאַנג עס האָט געדויערט דאָס פערליבטקייט.

פון דעם בעריכט דערוויסען מיר זיך אויך אינטערעסאַנטע פאַקטען פון וועלכע מען קען לערנען אין וועלכען עלטער מענשען זענען צום מעהרסטען געניינט צו פערדרעהען זיך אין אַ ליבע־פערהעלטעניש.

און אויך דאָ דערוויסען מיר זיך, אַז דער מאַן ווערט אין דער היינטיגער פריהער רייף ווי די פרוי. אַזוי למשל וועט אַ יונגעל אונטער פופצעהן יאָהר זיך גיכער פערליבען איידער אַ מיידעל אין דעם עלטער. ביי פופצעהן יאָהר גלייכען זיי זיך אוים. הערפאַר אָבער קומט די פרוי צום שפיץ פון איהר ליבע־פערהעלטענישען אַ סך פריהער ווי דער מאַן. מיידלעך, למשל, זענען אין דער היגזיכט צום אַקטיווסטען אין די יאָהרען צווישען זעכצען און צוואַנציג. בחורים צווישען איין און צוואַנציג און צוויי און צוואַנציג יאָהר.

נאָך די אויבענאָנגעגעבענע יאָהרען הויבען מענער זיך אָן לאַנגזאַמער זיך אָפקיהלען ווי פרויען.

אַרום דעם דרייסיגסטען יאָהר דערוועקט זיך ווידער אַ פערלאַנג צו פערליבען. און דערנאָך פאַלט דער אינטערעס ווידער אַרונטער.

ביי פרויען הויבט זיך אויפס־ניי אָן אַ צערייצטקייט פאַר ליבעס אין די פערציגער יאָהרען. אין די דרייסיגער יאָהרען זענען די פרויען גרייט זיך צו פערליבען פונקט אַזוי פיל ווי מאַנספּילען. אין די פערציגער שטייגען זיי אין דער היגזיכט וויים איבער די מאַנספּילען.

קלאַרא לעווין.

שוואַרצבאַרד איז טורמע.

אַפּקלאַנג איז דער פראַנצויזישער פרעסע.

דער „פּאַרי מירי" דרוקט איצט אַ סעריע אַרטיקלען וועגען דעם לעבען אין דער פראַנצויזישער תּפיסה „לאַ סאַנטע". די אַרטיקלען גרעבען איבער די איבערלעבונגען פו ןאַנ׳על׳אַסער יוד, האַלף וועלכער איז דאָרט געזעסען 18 מאָנאַטען צוליב אַ מאָרד, פון וועלכען די געשוואָרענע האָבען איהם בעפרייט.

האַלף פיהרט אין זיינע ערצעהלונגען אַרורך אַ גאַנצע רייה געשטאַלטען פון דער תּפיסה. ער שילדערט די פערשירענע פערברעכער און בכלל די סביבה און פערזאָנען וואָס וואַנדערען דורך די שטיינערנע קולואַרען פון דער געפענגעניש.

אין נעכטיגען נומער „פּאַרי מירי" דערצעהלט האַלף וועגען שוואַרצבאַרדען. די ערצעהלונג איז אַביסעל אַ לייכטע, אַ וויציגע, אָבער צווישען אַנדערען בעקומט מען פיל אינטערעסאַנטע איינצעלהייטען וועגען שוואַרצבאַרד׳ס אויפפיהרונג אין טורמע.

שוואַרצבאַרד — דערצעהלט האַלף — איז ניט געווען קיין מוטלער, כאָטש ער האָט גוט גערעדט פראַנצויזיש. ער פלעגט שרייבען העבּרעאיש (האַלף מיינט אודאי יוריש), אַז מען פלעגט זיך מיט איהם בעגעגענען, האָט מען זיך בעגריסט, שוואַרצבאַרד פלעגט שווייגען.

ער איז געווען זיכער אין זיך, פעראַנטוואָרטליך פאַר זיינע אַקטען און האָט אויך אָנערקענט זיין פעראַנטוואָרטליכקייט! — איך האָב דער׳הרג׳עט! — זאָל מען מיך משפטן! —

— דאָס איז אַ מאַן! — האָבען וועגען איהם געזאָגט די וועכטער, ער וועט נישט אונטערגעבען זיך — און עס וועלען איהם דאָך משפט׳ן מענער — זיז פון דער רעוואָלוציע — זיי וועלען פערשטעהען, אַז אַ מאַן דאַר פהאַלטען פון זיין פאָטער, פון זיינע קינדער און זיי ןראַסע — זיי וועלען איהם בעפרייען!

שוואַרצבאַרד האָט אין דעם נישט געצווייפעלט. און ד יראָזיגע זיכערקייט האָט איהם לייכט געמאַכט די טורמע. ער האָט גערן זיך אונטערגעוואָרפען דעם טורמע רעזשים. אַלע מאָל אַ שווייגענדיגער און ציכטיגער האָט ער קיינמאָל זיך נישט געקלאָגט און געקלעפט די פאַפירלעך און פעהנדלעך, וועלכע מען פלעגט איהם הייסען מאַכען. די איבעריגע צייט האָט ער פערבראַכט אין שרייבען.

האָט מען געדאַרפט אויסקעהרען האָט ער געקעהרט. געהן אין באר — איז ער געגאַנגען, שפּאַצירען — האָט ער שפּאַצירט. עס איז נישט געווען קיין רוהיגערער אַרעסטירטער, ווי ער.

ביינאַכט האָט ער אַרויסגעשטעלט אין קאָרידאָר אַריין זיי ןטינטער, פעדער און שיסעל און אין דער פריה האָט ער עס צוריק אַריינגענומען, צוזאַמען מיט אַלע איז ער געגאַנגען וואַשען זיך, נאָר זעלטען האָט ער זיך אָפּגערופען, מייסטענס בלויז צו זאָגען — „אַ דאַנק!"

דער ביליגסטער, לייכטסטער און בעסטער מיטעל

אפצוהיטען זיך פון

שרפות

אין פאַרזיכטיגקייט.

פערקויפט צום טייוועל

(ראָמאַן).

9)

טאָליע סימאָן האָט זיך איינגעבויגען צו מיצפ׳ן און אָנגענומען איהר ציטערדיגער האַנד.

— נו, בערוהיג זיך שוין, טייערע, פערשטעה דאָך... אַלע קוקען אויף אונז... יאָ, יאָ, איך פערשטעה דיך, גלויב מיר, און פיהל מיט מיט דיינע ספקות... ווייסטו גאָר וואָס? אפשר זאָל איך נעכטיגען ביי דיר?

— יאָ! יאָ! — האָט זיך מינע דערפרייט — דו מיינסט אוודאי, אַז איך בין אַראָפּ פון זינען, אַז איך בין אַ נאַרישע פחדנטע?.. מילא, טראַכסט זיך, ווי דו פערשטעהסט! פאַר דער היינטיגער נאַכט האָב איך אָבער שטאַרק מורא...

— אַלזאָ, גוט! האָסט נישט פאַרוואָס מורא צו האָבען. איך וועל נעכטיגען ביי דיר! איך רעכען, אַז דיין מוהמע וועט גאָרנישט האָבען דערגעגען?

— איך רעכען, אַז נישט! איך וועל איהר באַלד אָנטעלעפאָנירען. וואָס זאָל איך איהר זאָגען?

— אַלענפאַלס טאָרסטו איהר נישט זאָגען דעם אמת; זי קאָן זיך נאָך איבערשרעקען מעהר פון אונז! זאָג איהר עפּיס אַזוינס, עס זאָל ביי איהר קיין פערדאַכט נישט אַרויסרופען. עס קאָן זיך איהר אויסווייזען מאָדנע, וואָס איך וועל פלוצים פון דער העלער הויט דערשיינען, און בלייבען ביי דיר נעכטיגען. האָרך זשע: איך האָב אַנ׳אויסוועג! ווייסט זאָגען, איך בין געקומען פון דער פּראָווינץ אַביסעל אָנקוקען די טעאַטערס, און אַזוי ווי עס פּאַסט נישט אַז איך, אַלס אָרענטליך מיידעל זאָל אַליין פערבּראָכט׳ען אין אַ האָטעל, בין איך געקומען צו מיין אַלטער פריינדין — צו דיר;

אין אַ פּאָר מינוט שפּעטער האָט מינע דאָס אַלץ איבערגעגעבען איהר מוהמען דורכ׳ן טעלעפאָן.

— ס׳איז זעהר אומבעקוועם, מינע — האָט די מוהמע מרים דעריף געטענה׳ט — נאָר, מילא, פערפאַלען! האָסטו גאָר געזען אַ משוגעת, קומען ספּעציעל זעהן טעאַטער — אויש פון דער פּראָווינץ אַראָפּ. אַזוי... און דו, מינעלע, וואו ביזטו עס אַליין געווען?

— איך האָב אַ גאַנצען טאָג פערבראַכט מיט מיין פריינדין טאָליע... אין אַ שעה אַנ׳ערך וועלען מיר זיין אינדערהיים...

שמייכלענדיג, איז מינע צוריקגעגאַנגען צו טאָליען.

— די מוהמע האָט מסכים געווען. דו וועסט נעכטיגען ביי מיר! אַך, ווען דו ווייסט, ווי דאַנקבאַר איך בין דיר! גלויב מיר, עפּיס פיהל איך זיך מיט דיר אין פולער זיכערקייט!

טאָליע האָט נישט געהאַט קיין ספּעציעלען צוטרוי צו די אַריטמעטישע פעהיגקייטען פון די קעלנערס, און זי האָט דעריבער קאָנטראָלירט דעם געמאַכטען חשבון.

— מיר וועלען נעהמען אַ טאַקסובקע — האָט זי דערקלערט, און צופאָהרען אויף מיין קוואַרטיר נאָך מיין וואַליזע. סוף כל סוף האָבען מיר אפשר געהאַנדעלט נישט ריכטיג, וואָס מיר האָבען גאָרנישט דערצעהלט דיין מוהמען.

— אָ, ניין! פאַר קיין פאַל נישט! דו קאָנטסט זי נישט! מיט איהר טאָר מען נישט רעדען וועגען אַזעלכע זאַכען!

— — — — — — — — — — — — —

דער שפּעטער האָט זיי צוגעשטעלט אין אַ פערוואָרפען געסעל אויף מאָקאָטאָוו.

טאָליעס צימערעל איז געווען אויף אַ דריטען שטאָק פון אַ פינסטערען גאַסען הויז.

דערזעהענדיג די אָרימע אומגעבונג פון דעם פערוואָרפענעם ווינקעל, איז מינע געווען פערוואונדערט פון דעם מוט און שטאַרקייט פון גייסט מיט וועלכע איהר חבר׳טע האָט אָפּגעהיט די שטענדיגע פרעהליכקייט און גוטע שטימונג.

אַנ׳אייזערנעם בעטעל, אַ נישט־געפאַרבטער הילצערנער טיש, אַ בלעכען שיסעל, דריי צעבראָכענע שטולען און אַ שטיקעל אַלטען טעפּיך — דאָס איז געווען ס׳גאַנצע מעבעל פון דעם צימער.

— אָטאָ דאָס איז מיין וואוינונג! — האָט זיך טאָליע פינגנדערגעלאַכט — ווי דו זעהסט איז זי זעהר בעשיידען, אָבער בעשיידענהייט, מיין טייערע, איז דאָך איינע פון די שענסטע מידות...

מינע האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ שטול, און טאָליע האָט אַרויסגעשלעפּט פון הינטער דער בעט אַמער אַ וואַליזע, אין וועלכער זי האָט אָנגעהויבען צו פּאַקען פערשידענע זאַכען און מלבושים, וואָס זענען איהר געקומען אונטער דער האַנד.

— וואַרט צו אַ רגע! — האָט זי זיך אָפּגערופען, ווען די וואַליזקע איז שוין געווען אָנגעפּיקט — איך דאַרף נאָך אָנשרייבען אַ פּאָר ווערטער. היינט אין אָוונד האָב איך בעשטימט אַ ראַנדקע מיט׳ן איינציגען יונגענמאַן, וואָס געפעלט מיר. איך האָב זיך מיט איהם בעקאָנט, אינ׳ם ביורא, פון וועלכען מ׳האָט מיך געקינדיגט.

מינע האָט געבעטען ענטשולדיגונג, וואָס נישט־ווילענדיג איז זי געוואָרען אַ מניעה צו דער ראַנדקע.

— אָ! האָט טאָליע אויסגערופען — אויב ער האָט נישט קיין געדולד צו וואַרטען ביז מאָרגען אין אָוונד, טאָ מעג ער שוין זיין אונזער ביידענס כפּרה!

אויפ׳ן וועג אַהיים האָט מינע געפיהלט, אַז די פּחדים אין איהר האָבען זיך שטאַרק איינגעשטילט.

די געזעלשאַפט פון טאָליע׳ן האָט געהאַט משמעות אַ גוטע ווירקונג: די נערווען האָבען זיך בערוהיגט, און די געדאַנקען האָבען בעקומען זייער גלייכגעוויכט.

איהר אין אפילו נישט איינגעפאַלען חושד צו זיין די אומרוה, וואָס האָט בעקעמפט אין טאָליען קלעהרען פון דעם איז געווען אומגעגליך, מחמת טאָליע האָט נישט אויפגעהערט צו שפּאַסען און אָפּצוהוזק׳ן דעם „אָפּמאַך מיט׳ן טייוועל" כל זמן די טאַקסובקע איז שנעל געפאָהרען איבער די וואַרשעווער גאַסען.

ס׳איז געווען דערפאַר, ווייל טאָליע סימאָן האָט פאַרמאָגט חוץ די מעלות פון אַנ׳איבערגעבענער, מוטיגער פריינדין, אויך דעם טאַלאַנט פון אַ גוטער אַקטריסע.

די מוהמע מרים האָט זיי מקבל פּנים געווען אַ סך פריינדליכער, ווי זיי האָבען עס תּחילת אויסגערעכענט.

— איך האָב גאָר מורא פאַר איין זאַך — האָט די אַלטע ליבענסווירדיג געזאָגט — אַז איך וועט זיין נישט איבעריג בעקוועם צו שלאָפען, מינע׳ס בעט איז אַ שמאָלע, אָבער צום גליק זענט איהר ביידע מאָגערע און דאַרע מיידלעך.

— אַלענפאַלס איז עס אַ סך בעסער, ווי צו שלאָפען אין אַ פרעמדען האָטעל! — האָט טאָליע מיט אַ שמייכעל געענטפערט, — מיר וועלען זיך שוין אַנ׳עצה געבען.

מינע האָט אַרויפגעפיהרט טאָליע׳ן אויבען, זי זאָל זיך ברענגען אין אָרדנונג, און זיך אַליין צוריקגעקעהרט אין גאַסט־צימער.

די מוהמע מרים האָט זי פערוואָרפען מיט פראַגען, וואו און ווי אַזוי זי האָט פערבראַכט דעם טאָג.

אַז טאָליע איז געבליבען אַליין אין מינע׳ס שלאָף־צימער, האָט זי קודם צוגעשלאָסען די טיר, אויף די שפּיץ־פינגער צוגעגאַנגען צום פענסטער און נאָכקאָנטראָלירט אַלע זאַוויאַסעס.

דערנאָך האָט זי בעמערקט אַ טיר אין דער זייט, וואָס האָט געפיהרט צו דער מוהמעס שלאָף־צימער, טאָליע האָט אויך דאָ בעוויזען נאָכצוקאָנטראָלירען די שלעסער און די זאַוויאַסעס, און ווען מינע איז אַריין, האָט זי זיך שוין געקעמט ביים שפּיגעל.

(פאָרטזעצונג קומט).

100 זל. בעלוינונג בעקומט דער

ווער עס וועט מיר אָפּגעבן די בײַ מיר גע'גנב'עטע דאָקומענטן און ווערטפּאַפּירן 1) 2 פּעסער, 2) וועקסלען 500 זל. פּער 18/XI אויסשטעלער ווײַנבערגער, שטאָדט בראָניסלאַוו, אָרדרע קליינער, 100 זל. פּער 20/X אויסשטעלער שטערנפעלד, אָרדרע וויטעלזאָן, 3) ½ לאָס 4-טע קלאַס נומער 80504.

ל. גאָלדבערג, לאָדז,
צעגעלניאַנאַ 36, טעל. 59-53

בעמערקונג: די ווערטפּאַפּירן האָב איך פאַרשריפטליך אומגילטיק געמאַכט. דיסקרעציע געזיכערט.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.
גדשעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד"ר וואָלינסקי נאָז, האַלז, אויערן קר.	4–3
ד"ר קערשנער קינדער קראַנקהייטען	11-9 3-4½
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	1–11
ד"ר לובּיטש הויט און געשלעכט-קר.	12½ 1½
ד"ר שמירגעלד נערוועז און גײַסטיגע קר.	2–1
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקהייטען	12½–½
ד"ר עליאַסבערג כירורגישע קראַנקה.	2–1
ד"ר בערגמאַן פרויען און געבורטס-הילף	4–3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאָקען-שטעכען, קינסטליכע בדרג-זון-בעשטראַהלונג אײַנשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס אויף פּערלאַנג—יוזטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמע און בלוט

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר ראָזשינסקי סטאָ-אָפּאָלסקא
צאָהן-אַרצט 10—1 3 6
קינסטליכע ציין, קאַראָנען, מאָסטען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

עס ווערט געברויכט א קוואַליפיצירטער
שטריקער
ווי אויך גוטע
אויספּערטיגערינס
און א שפּולערין בײַם
סוויטער-מאַכער אויף
קילינסקאַ 15, פראָנט, 3 שט.

א האַנד-נייהער

צו הויזען-וועסט
בעשטעלט, ווי אויך
א לערן-יונגעל
ווערען פון באַלד געזוכט
בײַ רייך, וואָלבאָרסקאַ 34

2 האַנד-זאָקען-אַרבייטער

ווערען געברויכט פון זאָפאָרט בײַ זאַכטשינסקי
שוו. יאַקובאַ 12, פראָנט,
3-טער שטאָק. 956

א שפּולער(ין)

ווערט געזוכט.
זיך צו מעלדען בײַ
פ. מעשבערג,
נאָוואָמיעסקאַ 24. 965

מעדלעך

צו נייהען אויבער-העמדער אויף גוטע בעדינגונגען ווערען פון זאָפאָרט געברויכט בײַ יאַקוב ווידאַווסקי פּאָלנאָצנאַ 23, פראָנט, 3-טער שטאָק. 964

א בוכהאַלטער

וועלכער אַרבייט שוין פיל יאָהר אין לאָדז אין א געשעפט, קאָן אָננעהמען בעשעפטיגונג אויף עטליכע שעה אין טאָג, אָדער אַהיים צונעהמען אַרבייט. אָפּערטען אין אַדמ. פּאַר „W".

SZKOŁA PRZEMYSŁOWA

Tow. Szerz. Ośw. i Wiedzy Techn. wśród Żydów
Łódź, Pomorska 46/48, tel. 63-80

אָבטיילונגען: מעכאַנישע, עלעקטראָטעכנישע און וועבעריי
די שול-קאַנצעלאַריע נעהמט אָן אײַנשרייבונגען פון קאַנדידאַטען אויפ'ן 1-טען קורס מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג פון 10—2 נאָכמיטאָג.
אכטונג: פון 20. אויגוסט איז די קאַנצעל. טעטיג טעגליך פון 10—2 נאָכמ.

Dr. med.
BRAUN

33 פּאָלודניאָוואַ 33
טעלעפאָן 40-26.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכקייט.
רענטגענבעהאַנדלונג פון האָר-קראַנקהייטען (האָר-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אָבענד.

Dr. med.
H. Gutsztadt

אַקושער-גינעקאָלאָג
Zachodnia 62 (Cegieln.23)
telefon 29-52.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 9 ביז 10 פריה און פון 5 ביז 7 אָוונט.

בבית ספרו של
יצחק גולדברג
Aleja 1 maja 16
דרוש מלמד הגון
ופדגוג מובהק ללמוד חומש, רש"י, משנה וגמרא.
לשכת ביה"ס פתוחה משעה 11 עד 3 אחה"צ. 961

Zagubiłam wyciąg

z ksiąg stalej ludności w Ozorkowie na imię Sara Rywka Skórka, wyd. w Ozorkowie. Znalazca zechce takowy zwrócić do Skórki, Aleksandrowska 24, m. 51. 951

עס ווערען געזוכט
קוואַליפיצירטע נייערינס
צו סוויטערס
אויף אַלעקסאַנדריסקאַ 11,
בײַ טויבע סענדיק: 960

א פעהיגער
געהילף-בוכהאַלטער
מיט גוטע רעפערענצען קאָן זיך מעלדען בײַ קראַסיקאָוו צעגעלניאַנאַ 30, פראָנט, 1-טער שטאָק. 959

אונטערמאַשינער

ווי אויך האַנד-נייהער
ווערען געזוכט בײַ
זילבערגלייט,
דרעווגאָווסקאַ 26. 963

אכטונג, בעקער-מייסטער!

דינסטאָג, דעם 28-טען אויגוסט, 6 אין אָוונד קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל, ווסכאָדניאַ 57

א דרינגענדע פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) בעריכט, 3) די לאַגע אין פאַך, 3) וואַהל פון א פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 4) פערשידענעס.

צוליב דער וויכטיגקייט פון טאָג אָרדנונג ווערען אַלע מיטגלידער געבעטען פּינקטליך צו קומען.

די פערוואַלטונג.

דער עהרליכער גנב

וועלכער האָט זונטאָג, דעם 5 אויגוסט ד. י. אויף דער סטאַציע אַנדזשעיאָוו מיר צוגע'גנב'עט א פּאָרטפעל מיט געלד, וועקסלען און פערשידענע דאָקומענטען, ווערם-געבעטען אַרײַנצוגיין אין מיין לאַגע אַלס מלחמה אינוואַליד און דאָס געלד זיך צו האַלטען, נאָר די וועקסלען און די דאָקומענטען, וועלכע האָבען פאַר איהם קיין שום ווערט נישט. אָפּצושיקען צו:

Z. PUSZEL, Łódź, Piotrkowska 122.

אל תתהלל ביום מחר!!

כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען
נאָר, אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאָווע זאַכען זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

פעטריקאָווער 17 דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און גוויכענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס ציווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורזשאָנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

מיט אַכטונג
י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

Dr. med.
Wolf Eychner

פרויען-קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגעזשער 11 טעל. 34-72
[illegible]

מאַסאַזש- און הייל-
גימנאַסטיק-שולע און
קאַבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 8, טעל. 51-65
[illegible]
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמ.

Dr.
JUSTMAN

Zielona 17

צוריקגעקעהרט.

Dr. J. Lipszyc

Lipowa 36, tel. 74·94
(róg 6-go Sierpnia)
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען נעמט אָן פון 10-9 פאַרמיטאָג און פון 5-3 נאָכמיטאָג. 740

א נייהערין

צו וועש און צו א קריטאַ-מאַשין נאָוואָמיעסקאַ 11, אין קעלער, בײַ גליצענשטיין. 962

נורו רעקלאַמע-חודש!

איך מאַך דערמיט בעקאַנט דאָס געעהרטע פובליקום, אַז נאָך א גרינדליכען רעמאָנט, האָב איך בײַ מיין קינסטלעריש-פאָטאָגראַפישען אַטעליר ערעפענט

א ספּעציעלען פּאָרטרעטען-אַנשטאַלט,

וואו עס ווערען אויסגעפערטיגט די שענסטע פּאָרטרעטען לויט דער נייעסטער פאָטאָ-טעכניק צו שטוינענד ביליגע פרייזען:

א פּאָרטרעט 40 X 30 מיט פּאַספּאַרטו און ראַהם נור 13.50 זל.
" " 40 X 50 " " " " " " 20.— "

די אויפנאַהמען צו פּאָרטרעטען ווערען געמאַכט געווצליך אומזיסט.
נוצט אויס די געלעגענהייט! מיט אַכטונג

קונס-פאָטאָגראַפישער און פּאָרטרעטען-אַטעליער
„PARISIEN" wł. H. Sroka
Łódź, Brzezińska 69. צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומ' 1.

וויכטיג פאַר ה"ה פריזיערס!!!

צוליב די קאָנקורענץ, ווערען די פרייזען מיט'ן היינטיגען טאָג בעדייטענד פערקלענערט:

קעלנישע בלומען-וואַסער 3.20 א קילאָ
וועזשעטאַל " 1.40
ראַזיר-זייף „אָראַ" " 6.00
בריליאַנטין " 3.40
פראַנצויזישער לאַקיר 45 גר. א דעקאָ.

איך בעזיץ א רייכען אויסוואַהל פון ראַזיר-מעסערס, פּלאַטין- און שטאַהל-זאַכען צו פאַבריקס-פרייזען. מיט אַכטונג

י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.

בעמ.: פאַר ענגראָסיסטען — געהעריגער ראַבאַט און גינסטיגע בעדינגונגען.

השבת אבדה.

פאָהרענדיג פון לאָדז ביז אַנדזשעיאָוו האָב איך פערלוירען 3 פראָטעסטירטע וועקסלען: 1) אויף 80 זל. אויסשטעלער טייטעלבוים, 2) אויף 30 זל. אויסשטעלער פּלאַוונער, 3) אויף 25 זל., ווי אויך א וויטשאַנג אויפ'ן נאָמען חיים משה דודעלטשאַק, א קוויטונג פון א פּאַטענט, א מעטריקע אויפ'ן נאָמען מאַניש דודעלטשאַק און פערשידענע קוויטונגען, ווי אויך א געוויסע סומע געלד. דאָס געלד גיב איך אַלס בעלוינונג און די דאָקומענטען בעט איך אָפּצוגעבען צו ח. מ. דודעלטשאַק, פּאָלודניאָוואַ 18. 971

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—6
ד"ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאָפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	11—1½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זוג. 1—2
ד"ר ווײַנבערג אויג. חאַרי. לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סמאָפּעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענסקי צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-[illegible], בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

[illegible] א קורס פאַר שטאַמלער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. קאַבינעט

ד"ר. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד

א גאַנץ הויז

עווענטועל א האַלב הויז אין צענטרום שטאָט, נעבען דער פּיעטריקאָווער איז צו פערקויפען. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע. 964

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Braunstein i ... Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat" Piotrkowska 9
Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]

אַבאָנעמענט-פרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער ריי 7 ...
אין טעקסט—40— " " " " 60—
נאָכ'ן טעקסט—1 " " " " 15—
... 100 פּראָצ. טייערער. פּאָלניגען—10 גר. ...
אַבאָנעמענט-פרייז: אין לאָדז—5 זל. א חודש מיט אַטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ—6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
[illegible]